LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs, DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 91 (196)
Ceturtdien, 1948. g. 21. okt.
Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs, vietn. A. Liepa, redaktori: Z. Bārda, M. Čulītis, H. Mindenbergs, A. Smits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus-Zimmermannstr. 2 (tālr. 50), apg.: Marktpl. 25 (t. 84), spiest: Bgm.-Landmann.-Pl. 7 (t. 92)

Aicinājums par apspiesto tautu brīvību un tiesībām

Lūgums UN piespiest Maskavu atbrīvot Austrumeiropu

Līdz tam atzīstamas eksilvaldības

Visu pagājušo nedēļu Parīzē notika eksilā esošo Austrumeiropas zemnieku partiju vadītāju apspriedes, kas nodibinājuši tā saucamo „Zaļo internacionāli". Pirmdien Apvienotajām Nācijām iesniegts memorands, ko parakstījis Dr. Černijs un Hodža no Čechoslovakijas, Mačeks un Gavrilovs no Dienvidslavijas, Buzesti no Rumānijas, Mikolaičiks no Polijas, Dimitrovs — Bulgārijas un Nagijs — Ungārijas.

Memoranda ievadā sīki apgaismoti pašreizējie politiskie un saimnieciskie apstākļi Vidus- und Austrumeiropā, ko paklāvusi sev Padomju Savienība. Režīma maiņa visās minētajās valstīs notikusi varas līdzekļiem un pret iedzīvotāju gribu. Tas nozīmē, ka Padomju Savienība pārkāpusi Apvienoto Nāciju chartu. Simts miljonu iedzīvotāju vārdā, kas dzīvo Vidus- un Austrumeiropā, memoranda iesniedzēji apellē pie UN un lūdz to piespiest Maskavu atvilkt savu karaspēku agrākajās robežās. Augstākais varas organs Padomju Savienībā, politbirojs, teikts tālāk memorandā, nodarbojas ar konspirāciju visā pasaulē un mēģina radīt saimniecības chaosu, lai iedzīvinātu savus pasaules revolūcijas plānus.

„Mēs lūdzam Apvienotās Nācijas," deklarēts memorandā, „atjaunot brīvību un neatkarību Vidus- un Austrumeiropā. Mēs lūdzam sarīkot tur brīvas, demokratiskas vēlēšanas un atjaunot likumīgas valdības." Kamēr to varēs iedzīvināt, tikmēr apellācijas iesniedzēji lūdz atzīt un ļaut darboties eksilām valdībām.

BBC, AB

Krievu zemūdenes dodas uz rietumiem

Stokholmā jau kopš laba laika saņemta informācija par padomju militāru gatavošanos. Pēc ED ziņām, pēdējie krievu gaisa un flotes manevri Baltijas jūras dienvidu daļā notikuši 480 km garā piekrastes joslā starp Štetīni un Karalaučiem jeb tagadējo Kaļiningradu, piedaloties arī stiprām poļu vienībām.

Tajā pašā laikā no Kopenhagenas ziņo, ka piecas padomju zemūdenes, līdmašīnu eskandriļas pavadībā caur Lielo Beltu aizvirzījušās uz nezināmu mērķi rietumu virzienā. Stokholmā lielu uztraukumu sacēlusi ziņa par piekrastes nocietinājumiem Baltijas valstīs. No Ļeņingradas līdz pat Meklenburgai izbūvējot milzīgu Baltijas jūras aizsardzības valni. Piespiedu kārtā savervētais darba spēks koncentrēts gar visu piekrasti steigā ierīkotās kazarmās.

Kā svinēsim Latvijas proklamēšanas 30 gadu atceri 18. novembrī

LNP prezidijs pieņēmis Latvijas proklamēšanas 30 gadu atceres svinību programmu, kas paredz, ka svinības Vācijā un Austrijā rīko nometņu komitejas visās latviešu nometnēs. Pārējās valstīs par to interesējas Latvijas sūtņi un šo zemju sabiedriski-politiskās organizācijas. Svētkiem piešķirams cēls, svinīgs raksturs, lai stiprinātu tautiešu nacionālo stāju, dzimtenes mīlestību un vienprātību, nepārvēršot pašus svētkus ne zudušo pieminas svētkos, ne sevišķos gaviļu svētkos, tomēr pieminot un godinot visus tos, kas cīnījušies par Latviju.

Svētki svinami 18. novembrī. Stundu un vietu nosaka komitejas. 18. novembra rītā nometnēs svinīgi paceļams nacionālais karogs. Svētki pēc iespējas ievadāmi ar svinīgu dievkalpojumu. Laicīgais svētku akts sadalāms divi daļās: nacionālā un mūzikāli vokālā, un svinības nav savienojamas ne ar kādiem citiem sarīkojumiem. Svinīgi atceres akti sarīkojami arī visās latviešu skolās, YMCA's, YWCA's, skautu un gaidu organizācijās pēc šo iestāžu un organizāciju noteiktās kārtības.

18. novembrī daži Vācijas raidītāji un Vatikāna raidītājs veltīs pusstundu Latvijas 30 gadu atcerei.

18. novembra atceres gadījumā LNP publicējusi aicinājumu, kurā teikts:

„Latvieši! Latvijas valsts proklamēšanas trīsdesmitajā atceres dienā vienprātīgi apliecināsim, ka mūsu nacionālais gars nav salauzts, mūsu pastāvēšanas griba nav vājināta un stipra joprojām ir mūsu ticība Latvijas nākotnei. Ja latviešu tauta nav iznīkusi, nedz iznīcināta gadu tūkstošu pārbaudījumos un cīņās, tad to ir sargājis viņas pašas vitālais spēks un latvisko tikumu *vairogs. Krietns darbs ir allaž bijis tautas labklājības pamats,* prāta gaišumā un dvēseles bagātībā jo kupls pielocīts viņas nacionālās kultūras pūrs, un dziļa tēvzemes mīlestība to stiprinājusi sīkstā izturībā un pašaizliedzīgā varonībā visu grūtumu un briesmu uzveikšanai.

Šie mūsu spēka avoti nav aizsērējuši. Viņu svētīgās straumes var mitēties savā plūdumā un rimt tikai reizē ar latviešu valodas skaņām un latviešu siržu pukstēšanu. Bet ja varas nāk un aiziet, despoti ceļas un krīt, tad tautas ir un paliek kamēr vien dzīvs ir viņu nacionālais gars, viņu pastāvēšanas griba un ticība savai nākotnei. Mēs esam, mēs būsim un paliksim, un *līdzi mums* — arī Latvijas valsts! Tāda ir mūsu ticība un griba, jo mūžam dzīvs ir tautas vitālais spēks un modri latviskie tikumi.

Tādēļ ikviens palieciet stipri līdz galam. Neliecieties un nelūztiet svešos vējos, bet celiet galvas stingrā latviskā stājā. Lai, šodienas ceļus staigājot, jūsu soļi iet uz rītdienu; lai garajā naktī sadrūmušās sirdis un sejas skaidrojas ausmas svidumā. Pacelsimies pāri savai ikdienai un visam personīgajam, — tā tālāk redzēsim, vairāk saskatīsim un labāk sapratīsimies, lai, savstarpēji vienoti un iekšējās saskaņas stiprināti, kā cieši saliedēta draudze cienīgi turētos tai lielajā nāciju saimē, kas Dieva un cilvēcības vārdā cīnās par apspiesto tautu tiesībām un brīvību.

Šai cīņā gūtā uzvara būs arī mūsējā, un neviens upuris tai nav bijis un nebūs veltīgs, jo tēvzemei ziedot nekad nav par daudz. Latviešu tauta to sapratusi visos laikos un spoži pierādījusi pirms trīsdesmit gadiem, ko liecina mūsu tautas svētnīcas — Brāļu kapi un varoņu atdusas vietas visos Latvijas novados. Šodien tas jāapliecina arī tev, latvieti! Tev jābūt dzīvai liecībai, ka esi savas tautas cienīgs, — tās tautas, kas jau devīto gadu un vēl šobrīd Latvijā nes vissmagāko ciešanu krustu, sen vairs nejaudādama apraudāt tai zudušo tūkstošus. Un kā viņi, pat moku un nāves ceļu staigādami, palikuši uzticīgi Brīvības pieminekli iekaltajiem zvēresta vārdiem, tā arī Tev, Taviem darbiem un cīņai var tikai viens vienīgs mērķis būt: *Tēvzemei un Brīvībai!*

Dievs, svēti Latviju!

Vai nebūs par vēlu?

Komūnistu raidītājs „Jaunā Ķīna" ziņo, ka ieņemta Mandžūrijas galvaspilsēta Čankčunga. Līdz ar to apdraudēts arī otras svarīgākās pilsētas Mukdenas liktenis. Maršals Čangkaišeks nedēļas laikā trīsreiz lidojis uz Mukdenu, lai apspriestos ar saviem armiju komandieriem. Pēc Maskavas radiofona informācijas, Ķīnas valdības karaspēks pēdējās cīņās zaudējis 100.000 vīru.

Vašingtonā, Baltajā namā, pašreiz notiek apspriedes par steidzamu palīdzību Ķīnai. Tā domāta vairāku miljonu dolaru apmērā. Valdībai tuvu stāvošajās aprindās izsakās, diez, vai šī palīdzība nenāks par vēlu. Savienotās Valstis vienu laiku vēlējās, lai ģenerālis Mekarturs nodod ķīniešiem daļu savu ieroču, bet ģenerālis atteicās to darīt, paziņodams, ka ieroči viņam pašam vajadzīgi.

BBC, AB

Iespējama Maršala viesošanās Vācijā

Otrdienas priekšpusdienā ASV ārlietu ministru Maršalu pus stundas garā privātā audiencē savā vasaras mītnē Kastel Gandolfo pieņēma pāvests Pijs XII. Ārlietu ministru pavadīja viņa kundze, ASV vēstnieks Romā Dans un amerikāņu pārstāvis pie Svētā Krēsla Govens. Pēc Vatikāna informācijas, audiences laikā pārrunātas problēmas, kas skar pasaules mieru un cilvēcību. Pēc tam Maršals devās uz Ančilo kapsētu, kur apbedīts viņa znots, kas krities 1944. gadā. Iepriekšējā dienā Maršals apspriedās ar Italijas valsts prezidentu Enaudi, ministru prezidentu de Gasperi un ārlietu ministru grāfu Sforcu. Pēc informācijas no Vašingtonas, iespējams, ka Maršals apmeklēs arī Rietumvāciju un Berlīni.

BBC

Meklē iespējas ģimeņu izceļošanai

Arī Jaunzēlande domā par DP uzņemšanu

Jaunzēlandes valdība pārrunājusi jautājumu par DP un bēgļu, to vidū bāreņu uzņemšanu savā zemē, paskaidro ģenerālis Stīvens, Jaunzēlandes pārstāvis pie IRO. Jaunzēlandieši projektē uzņemt arī tādus bēgļus, kam pēc pašreizējiem noteikumiem nav izredžu iecelot citās zemēs. Iespējams, ka jau visdrīzākajā laikā Jaunzēlandes pārstāvji ieradīsies Eiropā. Cik zināms, tad klimatiskie un dzīves apstākļi Jaunzēlandē ļoti labi. Tur teicami noorganizēta arī sociālā apgāde.

IRO sevišķi norūpējusies par izceļošanas iespējām DP ģimenēm, kāpēc griezusies ar lūgumu pie dažādām valstīm paplašināt ģimeņu uzņemšanu. Ja pašreizējais stāvoklis šajā ziņā neuzlabosies, tad līdz 1950. g. 30. jūnijam, kad paredzēta IRO darbības izbeigšana, daudzām ģimenēm joprojām vajadzēs palikt Vācijā. IRO tomēr cer, ka dažādo valstu pārstāvji, to vidū ASV žurnālisti, kas tieši pēdējās dienās apmeklējuši Vācijas DP nometnes, savās zemēs propagandēs bēgļu uzņemšanu.

Sekojot ģenerāļa Kleja ielūgumam, pašreiz amerikāņu joslā viesojas Lielbritanijas un tās domīniju parlamentārieši, to vidū Kanādas, Austrālijas, Jaunzēlandes, Dienvidāfrikas, Indijas, Pakistānas un Ceilonas pārstāvji. Viesi, starp citu, apmeklēja ukraiņu nometni pie Pforcheimas.

Izceļotāju un viņu mantu pārvešanai, IRO savā rīcībā ieguvusi 10 bij. ASV armijas transporta vilcienus. Katram vilcienam ir 10 paš. vagoni ar 60 vietām katrā un 2 preču vagoni. Garo ceļu no Minchenes līdz Brēmenei šie vilcieni veiks 12 stundās.

IRO

Stāvoklis Francijā tikpat nopietns kā kara laikā

Francijas ogļraču streika attīstībā iestājusies jauna faze. Pēc tam, kad komūnistu kontrolētās arodbiedrības uzaicināja drošības komandas atstāt ogļraktuves, valdība deva rīkojumu tās okupēt policijai un karaspēkam, kas tagad rūpēsies, lai šachtas nepārplūstu. Vairākās vietās notika sadursmes. Sant Etjēnā policija bija spiesta lietot asaru gāzi, lai izklīdinātu demonstrantus. Kad tur ieradās karaspēka vienības, strādnieki iedarbināja trauksmes sirēnas un okupēja ogļraktuves, sacelot steigā barikādes. Sadursmēs abās pusēs ir ap 20 ievainotu. Parīzē saņemta informācija, ka strādnieki ierīkojuši barikādes arī citās Ziemeļfrancijas ogļraktuvēs. Dienvidos stāvoklis ir daudz mierīgāks. Lotringijā ap 40% ogļraču atkal uzsākuši darbus.

Iekšlietu ministrs Žils Moks otrdien vairākas stundas apspriedies ar augstiem policijas virsniekiem. Pēc šīs apspriedes viņš paskaidroja, ka stāvoklis pašreiz Francijā ir tikpat nopietns kā kara laikā. Vēsturē tas ir pirmais gadījums, ka policijai un karaspēkam jāokupē raktuves. Ministrs vēlreiz deklarēja, ka pašreizējā streika rīkotājs ir kominforms, kas vēlas sagraut Francijas saimniecību.

Pēdējās telegrammas vēstī, ka stāvoklis Ziemeļfrancijā ievērojami saasinājies. Darbus tur pa daļai pārtraukuši arī valsts publisko iestāžu darbinieki. Daudzās pilsētās nav elektrības un gāzes. Liela daļa maiznīcu kurināmā trūkuma dēļ slēgtas.

BBC, BB

Jauns padomju spiediens Berlīnē

RIETUMNIEKUS APSŪDZ „PADOMJU JOSLAS IZLAUPĪŠANĀ"

Laikā, kad Drošības padome mēģina rast atrisinājumu Berlīnes krīzei, padomju iestādes šo krizi vēl paasinājušas, izdodot jaunus satiksmes noteikumus, kas vēl vairāk ierobežo padomju joslas sakarus ar Berlīnes rietumu sektoriem. Turpmāk visiem satiksmes līdzekļiem iebraukšana rietumu sektoros atļauta vienīgi caur krievu sektoru, kur radīta pastiprināta kontrole. Tāpat kontrole pastiprināta padomju joslā tais apgabalos, kur berlīnieši līdz šim mēdza sagādāt sev papildus pārtiku. Jaunos ierobežojumus krievi motivē ar to, ka esot „jāpasarga padomju josla no izlaupīšanas".

Pēc BBC ziņām, 40 Brandenburgas provinces stacijās, kur rēgulāri ieradās berlīnieši, lai apkārtnē iepirktu pārtiku, sevišķi papildināta policijas kontrole. Turpmāk katrs iedzīvotājs drīkstēšot iegādāties un vest līdzi uz Berlīni ne vairāk par 10 mārciņām pārtikas līdzekļu. Kontrolēs jau aizturēti vairāk desmit automobiļu, kuros atrastas pārtikas preces.

Krievu sektora policijas šefs Markgrafs paskaidrojis, ka rietumvalstu gaisa tilts nespējot sagādāt Berlīnei pietiekamus pārtikas daudzumus, tādēļ notiekot sistēmatiska „padomju joslas izlaupīšana". Tai beidzot reiz esot jādara gals.

Kā norāda BBC speciālkorespondents, šādi apgalvojumi neiztur nekādu kritiku, jo ar 1. novembri berlīnieši rietumsektoros saņems lielākas pārtikas devas, nekā jebkad pēc kara saņēmuši. Pa gaisa tiltu Berlīnei kopš blokādes sākuma piegādāts pāri par 328.000 t patēriņa preču, pēdējā nedēļā vien 25.000 t. Apvienotās piegādes operāciju vadības rīcībā ir ap 400 transporta lidmašīnu, bet amerikāņiem vien Vācijā pavisam ir ap 420, bez tām neminēts skaits transportlidmašīnu Anglijā.

Patiesībā krieviem bažas rada pieaugošie rietumu markas apgrozījumi padomju joslā un Berlīnes krievu sektorā, jo berlīnieši, iepērkoties provincē, maksā ar rietumu valūtu, tā samazinot austrumu markas vērtību. Jau tagad tā ir tikai ceturtā daļa no rietumu markas, vērtības. Zemnieki samaksu par pārtiku pieņem tikai rietumvācu valūtā.

TASS aģentūra atsaukusi informāciju, ka Vācijā no Padomju Savienības būtu ieradies bijušais vācu ģenerālis un „Brīvās Vācijas" komitejas līdzdibinātājs Zeidlics, lai uzņemtos padomju joslas apvienoto policijas spēku reorganizāciju un vadību. Arī Zeidlica sieva, ko apmeklējis Hamburgas raidītāja Berlīnes korespondents, svētdien apliecinājusi, ka nekā nezinot par vīra ierašanos Vācijā un šai ziņai neticot, jo regulāri saņemot vīra pasta sūtījumus no Padomju Savienības. Pēc BBC informācijas, Vācijā no Padomju Savienības ieradušies vēl trīs agrākie vācu ģenerāļi: Lakmans, Lenskis un Millers. „Times" korespondents atzīmē raksturīgo apstākli, ka padomju joslas policijā „izvietoto" arvien lielāku skaitu augstu dienesta pakāpju vācu virsnieku.

Berlīnes laikraksts „Telegraf" ziņo par pastiprinātām bēgšanām no padomju joslas uz rietumiem. Pēc „Die Neue Zeitung" ziņām, no Meklenburgas aizbēgušais Šverinas pasta direkcijas prez. Švertfēgers paskaidrojis, ka pēdējā laikā aizbēguši pavisam 14 Meklenburgas valdības un policijas augstākas amatpersonas. „Die Abendzeitung" ziņo, ka padomju iestādes apcietinājušas Tiringijas policijas prezidentu Raušu un virsprokuroru Volfenu, kas mē-

(Beigas 5. lpp.)

VEZUMS NEKUST NO VIETAS

MAZ IZREDŽU UZ DRĪZU BERLĪNES BLOKĀDES IZBEIGŠANU

Drošības padomes otrdienas sēde, kurā atkal darba kārtībā bija Berlīnes problēma, vēl arvien nekādu atrisinājumu, ne jaunu pagriezienu nedeva, bet izšķiršanos sagaida nākošajā sēdē, kas nolikta uz rītdienu. Otrdien ASV, Lielbritanijas un Francijas pārstāvis sniedza atbildes paskaidrojumus uz priekšsēža Bramuļas iepriekšēja sēdē izteiktajiem jautājumiem par Berlīnes krizes attīstību un satiksmes stāvokli četru sektoru pilsētā. Bez tam britu un amerikāņu delegāts nosodīja pēdējos krievu noteiktos satiksmes ierobežojumus starp padomju joslu un Berlīni, novirzot visu auto satiksmi vienīgi caur krievu sektoru. Padomju delegāts Višinskis un Ukrainas pārstāvis Manuiļskis sēdē piedalījās, bet vārdu debatēs nelūdza. Pirms sēdes pārējie delegāti saņēma padomju memorandu ar Maskavas viedokļa attēlojumu.

Britu delegāts Kedogens, atbildot Bramuļas jautājumiem, sniedza vēlreizēju Berlīnes krizes attīstības raksturojumu un no jauna konstatēja, ka četru valstu sarunas par Vāciju iespējamas vienīgi pēc Berlīnes blokādes atcelšanas. Ja tas notiktu, izbeigtos iejaukšanās rietumvalstu tiesības un pienākumos Berlīnē, apellēšana pie Drošības padomes klūtu lieka un zustu miera apdraudējums. Jaunos satiksmes ierobežojumus Kedogens apzīmēja par jaunprātīgu mēģinājumu aizkavēt rietumvalstis no viņu pienākumu veikšanas Berlīnē.

Arī amerikāņu delegāts Džesups asi kritizēja jauno krievu rīcību Berlīnē, nosaucot to par tipiski krievisku atbildi uz Drošības padomes lūgumu pēc informācijas par satiksmes stāvokli Berlīnē. Šādā veidā krievi vēlas blokādes sekas, kas vēršas pret civiliedzīvotājiem, vēl pastiprināt. Skaidri redzams, ka krievi grib panākt, lai visi berlīnieši pieņemtu ne vien padomju pārtiku un padomju ogles, bet par visu vairāk arī padomju politiku.

Sava britu un amerikāņu kolēģas viedokli atbalstīja arī franču de-

(Beigas 5. lpp.)

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 91 (195) 1948. g. 21. oktobrī

Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

VĒROJUMI NOMETNĒS

Tādi nu mēs tagad esam: nometņu ļaudis. Barā saspiesti, kaut kas viduvējs starp brīvu cilvēku, nabagu mājas iemītnieku un ieslodzīto. Latvietis pēc savas dabas ir savrūpnieks un ilga dzīve barā, ko saskalojušas kopā nedienas un likstas, viņa psihei ir pretīga. Tālab koptelpas barakās un blokos drīz vien saskaldās ar segu, kartonu, saplākšņu vai ķieģeļu un dēļu žogiem mazos aizgaldos. Laimīgs, kam ir sava, lai arī niecīga, atsevišķa telpa. Trimdnieks grib vēl kas būt, norobežot savu personīgās dzīves joslu no nometnes nivelētāja pelēciguma. Jā, šīs nometnes: reizē mūsu nelaimes simboli un vara, kas mūs svešumā vēl satur kopā. Kā gan būs, kad *emigrācijas vējos izklīdīsim kā smilšu graudi* visās pasaules malās? Vai šīs nožēlojamās nometnes, kuŗās vēl *atblāzmo tālās Latvijas mirdzums*, ap kuŗām vēl vijas pagātnes atmiņas *un nākotnes cerības, kur esam* kopā savā vidē, kādreiz neatcerēsimies ar sāpēm un ilgām sirdī?

Pa dažādām Vāczemē izkaisītajām nometnēm ikvienai ir sava seja, savs gars, sava nokrāsa. Mēs līdz apnikumam runājam par nometnes dzīves pelēcīgumu, nepamanīdami tās daudzkrāsainās nianses, kas šo pelēcīgo koptoni atdzīvina, tam uzspiež iptanības zīmogu. Vieglāk, varbūt, ir saskatīt kopējo nometnēs vadītajās dienās. Visai mūsu *eksistencei vijas cauri traģisks pamattonis*. Svešinieks, kuŗa acīs esam *tikai dīkdieņi, nevēlami ārzemnieki* un pat nozieguma perēkļi, reti kad patiesi izpratīs trimdas smagumu. Vācu bēgļi, lai tie nāktu no kurienes nākdami, tomēr dzīvo pie saviem tautiešiem — kaut arī naidīgi noskaņotiem pret ienācējiem — galu galā viņi mīt savā zemē. Mēs turpretim esam ārēji un iekšēji, fiziski un dvēseliski deformēti, izrauti no mūsu dzīves dabiskā kārtojuma un sabērti un sajaukti svešā vidē.

Ir sāpīgi būt svešķermenim citas tautas organismā, kur nespējam īsti un raženi iekļauties. Jo vairāk cenšamies saglabāt sevi, saglabāt savas dzīves drupatas un paliekas, lai vēl kas būtu un ko nozīmētu, jo ciešāki noslēdzamies sevī, jo saspīlējums palielinās. Tas izpaužas arī mūsu iekšējās attieksmēs, kur grupas un grupiņas, pozicijas un opozicijas cīnās par kaut kādas varas un noteikšanas šķietamību. Grūti ir zaudēt visas ilūzijas; savstarpēji apkaŗodamies, tēlojam parlamentus, valdības un partijas, jo gribam vēl kas būt. Te — kaut arī sakropļojumā — izpaužas pretestības gars un pašaizsargāšanās instinkts.

Taču ir kas cits, kas sparīgi pulsē mūsu nometņu dzīvē un dod mūsu *saļodzītajai eksistencei jēgu*: visur pulsē darba ritms. Mēs esam darba tauta: darbnīcās, dievnamos, skolās, grāmatnīcās un teātros šais barakās un kazarmās sit nemitīgs darba pulss. Tā ir īstā saite, kas saliedē nometni, kas atsevišķās balsis Mainas, Elbas, Donavas un Reinas krastos sakļauj vienā dziesmā — mūsu raženajā darba dziesmā!

Kā latvietis prot strādāt un grib strādāt, to svešinieka acs ne ikreiz pamana. Bet, ka latvietis daudz *lielās*, to *citi* pamanīs visādā ziņā. Rietumu cilvēka rosīgums un neturīgums mūsu rakstura *sapinās ar slāvisko nesavaldīgumu. Ejiet, kurp iedami: mūsu nometnēs mājos skurbums* un dzērāju skaļums. It īpaši sestdienas vakaros un svētku dienās. Strādnieki un amatnieki, mākslinieki un literāti, studenti, agrākie cīnītāji, sabiedriskie darbinieki, arī dažs labs zinātnieks un ārsts, — vārdu sakot, visi mūsu sabiedrības slāņi gan ģimenēs, gan intimās, gan plašākās sanāksmēs aizrautīgi upurē bakchum.

Jā, kālab gan nepalīksmot? Aizmirsties, izrauties no ikdienas, salauzt sīkumainās šaurības žogus . . .

Tā ir bramanība: šai bramanībā veras savs vitāls spars, primitīvitātes svaigums. Taču tai piemīt sava nelaime: bezveidīgums, mēra izjūtas trūkums. Mūsu bohēma bieži ieslīd kādā neformīgā juklī, izbeidzas ar nelabām fiziskām un morāliskām pagīrām. Mēs skurbstam un dižojamies: dzēruma varenībā visu spējam, visu varam, par visiem esam pārāki. Un no savas šķietamās augstienes pēkšņi atmostamies samirkuši iedomības seklā peļķē. Šāds mūsu plašais, dažreiz pārāk plašais vēriens citu acīs jau izvēršas piedauzībā.

Nav noliedzams, ka ieilgušajā nometnes dzīvē mēs garīgi aprūsam un *demorālizējamies. Drumstalojas iekšēji pats cilvēks, drumstalojas mūsu savstarpējās attieksmes*. Apnikuši cits citu, ievelkamies sava egoisma gliemežnīcā, kļūstam sīkumaini un neiecietīgi. Agrākie draugi sākumā atsvešinās; paiet vēl laika sprīdis, pajūk viens otrs pārpratums, un viņi jau savstarpēji apkaŗojas. Un nu sabirst niecīgu aizdomu un baiļošanās gruži domās un rīcībā. Iznākumā: dažs labs vērtīgs kultūrāls un sabiedrisks pasākums vai nu pilnīgi sabrūk, vai nīkuļo.

Tā nometņu dzīvi pamazām saindē vienaldzības un garīgās apatijas atmosfaira. Ja gribam būt atklāti, jāsaka, ka nometnes iedzīvotāju vairākuma intereses aprobežojas ar pārtiku, apģērbu, dzīrošanu un emigrāciju. Doma par mūsu tautas likteņkopību, par Latviju — mūsu eksistences jēga un kodols — sāk atslābt un izbālēt.

Viens otrs jau nekautrējas pateikt: kas man gar to visu daļas. Man rūp par katru cenu tikt projām, vienalga kurp. Latvija? Vai turp maz kādreiz vairs nokļūsim?

Protams, ir arī izņēmumi, ir dedzīgi ideālisti. Bet ideālisma gars ir iedragāts un aprūsējis.

Ar dažādām studijām, literatūras un mākslas kopām mūsu nometnēs kupli sazarojis diletantu bars. Pieliek dažus mēnešus pasmērēt uz papīra vai audekla, nospēlēt pāris izrādes, un mākslinieks jau gatavs. To dara vecāki un jaunāki gada gājumi. Tas nozīmē: nost ar visām vērtību izšķirībām! Kō agrāk sasniedza ilgu gadu pūlinos, tagad — atombumbas laikmetā — var panākt dažos mēnešos. Tā sazel tā dēvējamo jauno spēku un talantu bars. Nav noliedzams — izveidojas arī pa īstam talantam. Taču medaļas otra puse diezgan nepievilcīga: kādas pabiras gan neparādās mūsu grāmatniecībā un arī kritiķa spalvu droši vicina dažs labs mūzu cūkganiņš.

Vakars. Nometnes grimst tumsā. Tumsa aprij sīkumus un grabažas telejā, bet augšā jau mirdz tālās zvaigznes. Diženi zvīļo ziemeļu pusē Lielais lācis. Cik bieži tas nav vērots dzimtenes naktīs! Un tā maigais staŗojums kā neredzami pavedieni saista kopā mūsu izkaisītās nometnes, saista kopā ar mūsu brāļiem un māsām tālumā pie Baltu jūras. Ir daudz kas zaudēts, bet vēl viss nav zudis. Un zvaigžņu mirdzumam paceļas pretim tuvumā un tālumā vienas domas, vienas jūtas: tālab cīnīsimies!

Jānis Siliņš

Lībeka pirms saulrieta

Krustām šķērsām pa „Zelta torņu" pilsētu

Ceļotājs, iznācis no Lībekas stacijas un nostājies laukumiņa otrā malā, lai gaidītu autobusu, pēc īsa brīža nokļūst čukstošu jautājumu krustugunīs:

— Haben Sie Ostgeld?

— Brauchst du Ostmark?

Protams, ostmarku ceļotājam nav un nevajaga, bet šie zīmīgie jautājumi ietver vienu no pasaules lielās politikas problēmām un atgādina, ka te pavisam tuvu ir tā robeža aiz kuŗas sākas cita pasaule. Te ir Lībeka, „zelta torņu" pilsēta, ko karš skāris tikai „pa jokam". Bez bojājumiem pat slavenie sālsspīķeri, par kuŗu bombardēšanu kādreiz tik ļoti sūrojās ģenerālkomisārs Drekslers. — Plašie apstādījumu rajoni, alejas, kanāļi, vecpilsēta ar vaļņu un baznīcu torņiem, līkajām ielām un senīskajiem nameļiem, krodziņš, kuŗā starp Hanzas pilsētu ģērboņiem glūn arī Rīgas lauva, — tas viss uzvanda negantas atmiņas.

Kādreiz Lībekā dzīvoja nepilni 7000 latviešu, bet cauri tai plūduši pāri par 10.000. Vai atceraties vēl, kas kādreiz bija Lībeka? — Lielībnieki *noskaitīs kā pātarus*: Lībekā dzima ideja par Latviešu centrālo *komiteju un Baltijas universitāti*, mums bija pirmais un vienīgais iespiestais dienas laikraksts, te savu *darbību atjaunoja slavenais stīgu* kvartets, Mērbekas teātŗa „dredznauts" izrīpoja no Lībekas, mums bija pirmā plašākā latviešu kartotēka, mēs pārmetām pirmo tiltu no šejienes uz Zviedriju, mums bija . . . utt. Vēl nesen mums bija tāda kultūras nedēļā, kāda nekur citur nav bijusi, tikai mēs spējam sarīkot latviešu simfonijkoncertu, angļu joslā mēs vienīgie *svinējām* dziesmu svētku atceri!

Tas viss ir bijis un — izbijis.

No sākta gala Lībekas latviešiem bijis jānoskatās, kā noārda visu, ko *viņi veikuši un cēluši. Te ir simtiem* cilvēku, kas, dzīvodami vienā pilsētā, bijuši spiesti sešas un vēl vairākas reizes mainīt nometnes. Lībekieši būs tie, kas kādreiz cels pieminekli siļķei par dzīvības glābšanu „dzelteno briesmu" laikā. Daudzas vētras gājušas pāri viņu galvām, bet tā, kas sākusi plosīties šīs vasaras otrā pusē, bijusi tik varena, ka nu ļogās pēdējie balsti. Divi reizes slēgts informācijas biletens, pilnīgi likvidēta Marli ielas nometne un sadrebējuši pamati arī Valderzē blokiem. Ģimnaziju nespēja glābt ne melnais karogs, ne Amerikas luterāņu mācītāji, jo Lībekā esot vairākas vācu skolas, — tā paskaidrots bērnu vecākiem. Lībekas latviešu slimnīca iekļauta vācu saimniecībā, tai ir vācu šefārsts, latviešu ārstus atlaiž, bet slimnieki „ņem savu gultu un staigā".

— Mēs katrā ziņā esam īstākie latvieši, — par visu to stāstīdams, piemetina Lībekas tautietis, — jo mūs pavada mūsu tēvu tēvu likteņis: dzīvot gaužām neizdevīgā ģeografiskā situācijā.

Lībekā tomēr vēl arvien dzīvo pāri par 2000 latviešu, kaut gan, sakarā ar emigrāciju un iestāšanos sardžu un darba rotās, arī šis skaits nemitīgi dilst. Ir saulaina rudens diena. Gaisā neatlaidīgi dzied motori, pa Valderzē ielu aizsprauslo daži tanki. Liekas, šajās dienās, kad visiem galdiņu dancinātājiem sācies īstais plaujas laiks, atrašanās Lībekā nekādā ziņā nevar būt savienota ar ērtu sajūtu. Izrādās tomēr, ka koferus saiņo tikai retais. Visumā šie ļaudis dzīvo mierīgi un ar vēsu prātu raugās pasaulē.

— Jo tālāk no robežas, jo trakākas baumas. Ja tas būtu taisnība, kas šajos gados par šejieni samelsts, tad mēs te vairs neatrastos. Diemžēl, es jums nevaru parādīt pat to latvieti, kam vācieši autobusā sagraizījuši mēteļa muguru. Mēs esam pieraduši, un nervu karš mūs skāris gaužām maz. Lai pasvītrotu savu neitrālitāti, mēs neesam draudzīgi pret tiem, kas prasa nodevas visādām komitejām. Vispār, mēs esam viscaur lietiškīgi ļaudis. Piemēram, bija te tāda informācijas sapulce, kuŗā runāja apgabala pārstāvis par DP dzīves problēmām. Pēc viņa runas bija tikai viens vienīgs jautājums: ko apgabala komiteja domājot par latviešu kapu komitejas darbību? . . .

Ar šo stāstu laipnais namatēvs pārliecina, ka Lībekā tiešām viss kārtībā. Seko turpinājums:

— Mums vēl ir trīs pamatīgas nometnes. Ja jūs vēlaties iegriezties Mēzenes valstībā, tad vispirms dodaties pie zilnieka, lai uzzinātu, pa kuŗiem vārtiem šodien iespējams nometnē nokļūt. Artilērijas nometne no pilsētas patālu, tajā tāda kārtība, ka visiem nodarbinātiem trīs reizes dienā jāatrādās. Valderzē nometne, kā nupat pa logu varat redzēt, situēta vislabāk, jo jūsu priekšā ir bulvāris, kuŗā norisinās viskaislīgākā fraternizēšanās triju tautu starpā. Kooperācija visdziļākās saknes laidusi tieši Lībekā. Mums ir tikai trīs nometnes, bet pieci kooperātīvi, tāpēc mēs sakām: Nometnes mirst, bet kooperātīvi dzīvo!

Vēl arvien Lībekā ir latviešu teātris, kas nupat sācis iestudēt Tīreļpurvu, bet pēc tam sola pamācīgu angļu komēdiju par ģeografijas zināšanām. Cits jautājums, vai mēs uz teātŗa izrādēm iesim . . . Piemēram, ja jūs vēlaties sarīkot Lībekā kādu koncertu, tad ziniet: 50 klausītāju garantēti! Bet koncertus mēs nerīkojam intelligencei, intelligencei domātas akadēmiskās balles. Lībekā *stingri turās literāti Jēger-Freimane, Liepiņš, Dziļums, Rudzītis, Sprogere*. Te joprojām mitinās pieclatnieka autors Atis Grunde un trīs citi gleznotāji — Jūlijs Jēgers, Milts un Soikāns. Eižens Leščevskis un Vestene nav vis aizbraukuši uz Ameriku, bet, kamēr viņi dancoja amerikāņu joslā, nolikvidēja Marli nometni, un nu viņi kļuvuši bezpajumtnieki. Beidzot — Annija Vītola, Ksenija Bidiņa un Ernests Maršaus ar mieru dziedāt visos labdarīgos sarīkojumos, lai nevajadzētu sevi apgrūtināt ar honorāra saņemšanu. Tāpat Roberts Zuika labprāt dibinātu jaunu kori, ja vien latvieši nebūtu dziedātāju tauta. — Jāteic, ka šī sabiedrība jau laikus sapratusi to, uz ko mācīja Andrejs Eglītis: Olģertu Liepiņu varat sastapt malkas laukumā, Dziļums un Jēgers pievērsušies grāmatu tirdzniecībai, ja jums kas adāms, pakalpojumus varētu piedāvāt dažas ļoti mūziskas dāmas. Grunde un Zuika kļuvuši naktssargi, toties Milts varētu būt pierunājams sarīkot izstādi, bet Rudzītis raksta recenzijas bez honorāra un, kļuvis bezdarbnieks, priecājas, ka nu varēšot visas pūles veltīt viņa nodibinātās latviešu radikālpesimistu partijas darba aktīvizēšanai.

— Tas ir vēstures likums, nobeidz runīgais tautietis, — ka katrā kultūra reiz iet bojā. Kāpēc gan ar Lībeku būtu izņēmums? *Bet pirms* savas bojā ejas mēs vēl kaut ko izdarīsim, *par to varat būt drošs!*

Aiz loga bremzē smagā automašīna. Sākas skaļas valodas un bērnu čala: atvaļinājumā ieradušies transporta vīri. Pirmdien tos atkal gaida Kukshāfena, bet šovakar pasaule piederēs viņiem, un daudzi mocīsies ar bezmiegu . . .

Sinus

70.000 latviešu partizānu

INS ziņo no Čikagas, ka lietuviešu senātors Dr. Pēteris Deuzyardis kādā baznīcas organizāciju sanāksmē ziņojis par apstākļiem un notikumiem Baltijas valstīs. Informācija iegūta no kāda Lietuvas katoļu garīdznieka, kam izdevies no Lietuvas izbēgt. Viņš apgalvojis, ka Baltijā darbojoties ļoti spēcīga partizānu organizācija, kuŗā piedaloties 200.000 poļu, 100.000 lietuviešu, 70.000 latviešu, kā arī *vairāki tūkstoši ukraiņu, ungāru* un vācu kara gūstekņu.

No 14 laulībām 12 jauktas

Latviešu ev. lut. draudze Ņujorkā savākusi ziņas par tiem tautiešiem, kas līdz šim ieceļojuši ASV no Vācijas rietumjoslu DP nometnēm. Tādu 2 pēdējo gadu laikā reģistrēts 592, no Zviedrijas 114 un no citām Eiropas valstīm 9, vai kopā 715 latviešu. No līdzšinējiem ieceļotājiem visvairāk novietojušies Ņujorkas lielteļpā (240), Bostonā (91), Filadelfijā vai citur Pensilvānijā (45), Čikagā (111), Indianas štatā (40), Kalifornijā (40), Mičiganā (22), Ohaio (20) utt. 5 no jaunieceļotājiem miruši, noslēgtas 14 laulības, no kuŗām tikai divi gadījumos abi partneŗi latvieši. Jaunieceļotāju skaits kopš to ierašanās ASV pieaudzis par 12 jaundzimušiem.

Projektē kārtējas daiļamatnieku darbu skates

Frankfurtē, slēdzot daiļamatnieku darbu skati amerikāņu Special Service kluba Palmgarden telpās, rīkotāji izteica cerību nākotnē šādas skates rīkot kārtēji ik mēnesi vai divas reizes mēnesī. Daiļamatniekiem līdz šim nav bijis tirgus iespēju, pirkumi lielāko tiesu bijuši gadījuma pirkumi. Tādēļ regulāru izstāžu rīkošana varētu daiļamatniekiem sagādāt arī zināmu materiālu nodrošinājumu. Visi daiļamatnieki, kas vēlētos skatēs piedalīties, aicināti savus darbus nodot K. Balodim vai J. Mamantovam (Kleinkötz, Latvian DP Camp). Nākošā skate notiks Bad-Nauheimā, kur to atklās 18. novembrī. Izstāde ilgs vairākas nedēļas, lai dotu amerikāņiem iespēju iegādāt dāvanas Ziemsvētkiem. Pagaidām skates rīkos vienīgi amerikāņiem, bet tiklīdz būs zināms materiāls nodrošinājums, varēs latviešu daiļamatniecību rādīt arī vācu publikai. Rīkotāji sūrojas, ka tiem nav *informācijas materiālu par latviešu DP likteni*. Ne vien par to, bet arī — kas mēs bijām un kas mēs gribam būt. Apmeklētāji prasa šādus *materiālus*, prasa *brošūras, fotografijas*. Šāds *ārzemnieku informācijas darbs būtu* lieliski savienojams ar daiļamatniecības skatēm. Vai tiešām nebūtu laiks to nopietni pārdomāt un tad arī kaut ko darīt? R. L.

Nometņu dzīve

ANGĻU joslā 1. oktobrī stājas spēkā noteikumi par jaunu pārtikas devu skālu DP. Normālpatērētājam ir 2000, vidēji smagi nodarbinātam 2800 un smagā darbā strādātājam 3106 kalorijas dienā. Vidēji smagi nodarbinātā devu tiesīgs saņemt DP, kas nometnē maksā par uzturu un līdz šim pēc vācu noteikumiem varēja saņemt vidēji smagā, pussmagā vai smagā darba strādnieku devas. 3106 kal. var saņemt tikai tas, kam arī līdz šim izsniedza ļoti smagi nodarbinātā devu. Saņemts solījums, ka turpmāk apavus un apģērbus sadalīs, ievērojot vajadzīgos izmērus, jo līdzšinējā praksē daudzkārt apģērbi un apavi izrādījušies par maziem.

DZIMTENES vakaru reizē ar plaujas svētkiem rīkoja Hallendorfas Straumēnu nometnes YMCA un YWCA. Tautieši dzimtenī atcerējās ar tēlojumiem, deklamācijām, mūziku un personīgām atmiņām par Latviju.

NODIBINĀTA pirmā latviešu skautu vienība Kanādā.

ALTERFRĀDES latviešu lauksaimniecības skolā 11. oktobrī beidzās agronomu K. Peļēķa un veterinārārsta O. Seisuma vadītie putnkopības kursi. Tos beidza AS Eglītis, J. Gedrovics, K. Grīnvalds, J. Gūtmanis, O. Sisass, V. Šnornieks un L. Šulcs. 1. novembrī paredzēti jauni kursi putnkopībā, sīklopkopībā un biškopībā.

Īpatākais trimdas izdevums:

Alant Viļa
Doem pa kulšen

Rakstīta ventiņu izloksnē,
ar
Reiņa Birzgaļa
zīmētu tekstu un daudzām ilustrācijām.

Cena DM 1,50. Pieprasiet nometņu grāmatnīcās. Vairumā ar atlaidi LATVIJAS apgādā, Günzburg/Do. Marktplatz 25.

UZ PAREIZA CEĻA

Trīs vīri dedzīgi apspriež nākotnes izredzes.

„Mēs te nīkstam, nīkstam. Jaunie aizbrauc, paliek veči un puikas," vecākais nopūšas.

„Izputēs skolas, organizācijas, darbnīcas. Sērīgas dienas mēs piedzīvosim," kaimiņš piebalso. „Pazīmes jau ir."

Trešais — Flšbachas literātūras apgāda vadītājs Jānis Gulbis — pabīda cepuri pakausī un labsirdīgi smaida:

„Es gan putēšanu vēl nemanu."

„Tu negribi redzēt, tāpēc nemani."

„Es pūlos, lai nebūtu jāredz. Mēs taisāmies uz darbu. Vēl nesen pie apgāda noorganizējām jaunu darbnīcu — grāmatu sietuvi. Ja to nevajadzēs man, vajadzēs citam. Lai likvidē tas, kas paliks pēdējais . . ."

Iemetot acis jaunajā darbnīcā, redzam, ka tā jau strādā — kā mēdz teikt, ar pilnu tvaiku. Iesieto un brošēto grāmatu grēdas gaida tirgotājus, negatavās — apdares kārtu. Pāris kungu, pāris dāmu raujas atlocītām piedurknēm.

„Kur jūs dabūjāt speciālistus?"

Gulbis paskatās apkārt.

„Vai tagad kā trūkst! Nu taču *modē pārskološanās. Notvērām te* vienu nabadzīgu rakstnieku, kam apgādi nemaksā solītās markas. Tas tad nu organizēja siešanas un brošēšanas darbus, apmācīja palīgus. Tagad varam pagatavot ne vien savus ražojumus, bet arī veikt kaimiņu pasūtinājumus."

„Un esat apmierināti?"

„Ļoti! Agrāk par grāmatu brošēšanu un burtnīcu apgriešanu bija jāmaksā vācu darbnīcām, tagad tās markas paliek pašu mājās. Bez tam — mūsu darbnīca spēj ātrāk grāmatas ievadīt tirgū nekā vācieši. Lūk — te šodien vēl loksnēs guļ prof. J. Endzelīna Latviešu valodas skaņas un formas, rītu jau pirmie grāmatas eksemplāri būs skolēnu kooperātīvā. Tādā pat tempā nāks prof. K. Kārliņa Cittautu literātūras vēsture, J. Širmaņa Vilki un citas."

„Lūdzu man sējumu ar zeltītiem burtiem!"

Gulbis pasmaida, pacilā vienu grāmatu, otru. Viņš nedomā slēpt darbnīcas vājās puses.

„To nevaru solīt. Ar zeltu mēs nespējam lielīties. Tādus pasūtinājumus pieņemsim Rīgā. Bet ja kāds nevar tik ilgi gaidīt, tad varbūt varēsim pakalpot Ņujorkā, Kalifornijā vai Sidnejā . . ."

Jānis Stalka

Kooperātīvi apvienojas

Kooperātīvo apgādes kopu pilnsapulcēs angļu un amerikāņu joslās nolemts, ka darbības sekmēšanai un sadarbības izveidošanai uz kooperātīviem pamatiem, visas kopas apvienojas Latviešu kooperātīvu savienībā, kas darbosies kā otrās pakāpes kooperātīvs ar statūtiem un vēlētiem pārvaldes organiem. Līdz ar to tiek izbeigtas līgumiskās saistības ar vairumtirdzniecības pasākumu „Turība". Tas turpmāk dos iespēju samazināt tirdzniecības izdevumus un preču cenas.

LKS valdē darbosies pilnsapulcēs ievēlētie kopu pārstāvji: J. Veidis, J. Platais, E. Lielozols, Siliņš un O. Lapiņš, bet revizijas komisijā J. Pelše, Grozgalvis un Tērauds.

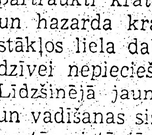

VĒSTULES REDAKCIJAI

Prof. P. Starcs, Hersbrukā

ŪDENS LĒJĒJI

Uz manu rakstu Jaunatnes loma (Latvijas 80. n-rā) Z. Rūja atbild ar skepses pilnu kritiku. Pēc Z. Rūjas domām priekšlasījumus tādēļ neapmeklējot, ka tie esot garlaicīgi, kaut arī iztirzājamie temati aktuāli un svarīgi.

Liekas, ka klausītājs no priekšlasījumiem prasa vairāk, nekā tie spēj dot. Ja lektors skaidrī un noteikti nevar pateikt, kāda būs mūsu nākotne, tad klausītāji jūtas vīlušies. Ne agrāk, ne arī tagad neviens lektors nav varējis pareģot nākotni, bet gan tikai pasaka, kas mums savas nākotnes labā jādara. Bet tas cilvēkiem liekas par maz.

Z. Rūja atrod, ka vecā paaudze neprotot jaunatnei iekvēlināt ar spēcīgām svaigām domām un īstu degsmi. Uz to jāatbild, ka daļa vecās paaudzes darbinieku ar lielu enerģiju pūlas jaunatnes sasildīšanai iekurt idejisku ugunskuru, bet par daudz ir to, kas šim ugunskuram lej virsū ūdeni. Ja vieni pūlas iededzināt jaunatnē interesi un sajūsmu par tautas likteņproblēmām, tad citi tai pat laikā dara tā, lai jaunatne nepārtraukti kratītos sensāciju drudzī un hazarda krampjos. Šādos apstākļos liela daļa jaunatnes neiegūst dzīvei *nepieciešamo idejisko saturu*. Līdzšinējā jaunatnes audzināšanas un vadīšanas sistēma ir bankrotējusi un tās vietā jāneklāj jauna.

Izlasot A. Ceichnera brošūru

Austrālija,

katrs gūs objektīvas ziņas par šī tāla kontinenta dabu, dzīves stan- dartu un nākotnes iespējām. Cena DM 1.50. Pieprasiet nometņu grāmatnīcās. Vairumā **Latvijas** apgādā, Günzburg/Do., Marktplatz 25.

PAREIZA CEĻA

i dedzīgi apspriež nākot-
es.
nīkstam, nīkstam. Jaunie
paliek veči un pulkas,"
opūšas.
skolas, organizācijas,
Sērīgas dienas mēs pie-
kaimiņš piebalso. „Pa-
ir."
— Flšbachas literātūras
dītājs Jānis Gulbis — pa-
ri pakausī un labsirdīgi
putēšanu vēl nemanu."
ribi redzēt, tāpēc nemani"
os, lai nebūtu jāredz. Mēs
uz darbu. Vēl nesen pie
organizējām jaunu darb-
rāmatu sietuvi. Ja to ne-
man, vajadzēs citam. Lai
s, kas palīks pēdējais . . ."
acis jaunajā darbnīcā, re-
tā jau strādā — kā mēdz
pilnu tvaiku. Iesieto un
rāmatu grēdas gaida tir-
egatavās — apdares kārtu
gu, pāris dāmu raujas at-
edurknēm.
s dabūjāt speciālistus?"
askatās apkārt.
agad kā trūkst! Nu taču
skološanās. Notvērām te
adzīgu rakstnieku, kam
maksā solītās markas. Tas
ganizēja siešanas un brošē-
ous, apmācīja palīgus. Ta-
pagatavot ne vien savus
, bet arī veikt kaimiņu
mus."
t apmierināti?"
grāk par grāmatu brošē-
burtnīcu apgriešanu bija
vāču darbnīcām, tagad tās
aliek pašu mājās. Bez
ūsu darbnīca spēj ātrāk
ievadīt tirgū nekā vācieši.
šodien vēl loksnēs gul
ndzelīna Latviešu valodas
formas, rītu jau pirmie
eksemplāri būs skolēnu
ā. Tādā pat tempā nāks
Kārliņa Cittautu literātūr-
re, J. Širmaņa Vilki un
man sējumu ar zeltītiem
pasmaida, pacilā vienu
otru. Viņš nedomā slēpt
vājās puses.
varu solīt. Ar zeltu mēs
lielīties. Tādus pasūtinā-
nemsim Rīgā. Bet ja kāds
ilgi gaidīt, tad varbūt va-
alpot Nujorkā, Kalifornijā
ā . . ."

Jānis Stalka

Kooperātīvi apvienojas

ātīvo apgādes kopu pilnsa-
ļu un amerikāņu joslās
ka darbības sekmēšanai un
izveidošanai uz kooperā-
matiem, visas kopas apvie-
tviešu kooperātīvu savie-
darbosies kā otrās pakā-
rātīvs ar statūtiem un vē-
rvaldes organiem. Līdz ar
zbeigtas līgumiskās saistī-
airumtirdzniecības pasāku-
ba". Tas turpmāk dos ie-
āzināt tirdzniecības izde-
preču cenas.
ldē darbosies pilnsapulcēs
kopu pārstāvji: J. Veidis,
E. Lielozols, Siliņš un O.
et revīzijas komisijā J.
ozgalvis un Tērauds.

VĒSTULES REDAKCIJAI

tarcs, Hersbrukā

ŪDENS LĒJEJI

u rakstu *Jaunatnes* loma
80. n-rā) Z. Rūja atbild ar
ilnu kritiku. Pēc Z. Rūjas
riekšlasījumus tādēļ neap-
-ka tie esot garlaicīgi,
iztirzājamie temati aktuāli
.
ka klausītājs no priekšla-
prasa vairāk, nekā tie spēj
ektors skaidri un noteikti
eikt, kāda būs *mūsu nā-
l klausītāji* jūtas vīlušies.
ne arī tagad neviens lek-
varējis pareģot nākotni, bet
pasaka, kas mums savas
labā jādara. Bet tas *cilvē-*
as par maz.
atrod, ka vecā paaudze
jaunatni iekvēlināt ar spē-
igām domām un īstu deg-
to jāatbild, ka daļa vecās
darbinieku ar *lielu enerģiju*
natnes sasildīšanai iekurt
gunskuru, bet par *daudz* ir
m *ugunskuram* lej virsū
a vieni pūlas iededzināt
interesi un *sajūsmu* par
tenproblēmām, tad citi tai
dara tā, lai jaunatne *ne-*
kratītos *sensāciju* drudzi
la krampjos. Šādos ap-
la daļa jaunatnes *neiegūst*
pieciešamo idejisko saturu.
jaunatnes audzināšanas
nas sistēma ir bankrotējusi
tā jāmeklē jauna.

Pretstatu pilsēta pie ekvātora

PIEZĪMES PAR VENECUĒLAS GALVASPILSĒTU

Vēstule no Karakasas

Kad es, mazs puika būdams, braucu pirmo reizi uz Rīgu, biju iedomājies, ka Rīga ir tāda milzīga nojume ar lielu jumtu, kas balstās uz četriem stabiem. Zem šī milzu jumta saliktas visādas skaistas mantas, staigā daudz kungu un visu pērk. *Ieraugot Rīgu* tādu, kāda tā īstenībā, biju *smagi vīlies*.

Kad biju vēl Vācijā un par Venecuēlu zināju tik daudz, ka tā atrodas ekvātora tuvumā, iedomājos, ka Karakasa atrodas džungļu vidū. *Iebraucot* Karakasā piedzīvoju tikpat *smagu vīlšanos* kā *kādreiz puikas gados Rīgā: nebija ne vēsts no džungļiem. Vienīgais, ko* no visa gaidītā atradu, bija čūskas — visdažādākos veidos un krāsās. Savu pirmveidu viņas gan bija zaudējušas, bija palikušas vairs tikai ādas, bet toties pārvērstas dāmu kurpēs, rokas somās un dažādos citos izstrādājumos.

Džungļu pilsētas vietā atradu modernu lielpilsētu, kas izaugusi un izveidojusies nepilnu desmit gadu laikā un turpina augt tik straujā tempā, ka vēl pēc pieciem gadiem, droši vien, būs nozudušas pēdējās palieka, kas tagad vēl rāda, kāda Karakasa izskatījusies agrāk. Tāpat kā pati Venecuēla, arī Karakasa ir pretstatu pilsēta. Tās modernā daļa, kas ne ar ko neatšķiras no Eiropas pilsētām, norobežota no vecās vēl nepārveidotās Karakasas. Ceļotā-

Izlasot A. Ceichnera brošūru

Austrālija,

katrs gūs objektīvas ziņas par šī tālā kontinenta dabu, dzīves standartu un nākotnes iespējām. Cena DM 1.50. Pieprasiet nometņu grāmatnīcās. Vairumā **Latvijas apgādā,** Günzburg/Do., Marktplatz 25.

jiem, kas nāk no Eiropas, žēl noskatīties, kā mašīnas ārda un jauc vienu pilsētas daļu pēc otras, lai *senlaicīgo* un *dienvidnieciski īpatnējo māju* un būdu vietā celtu jaunas un modernas daudzstāvu celtnes *no stikla, tērauda un betona.*

Karakasa atrodas 700 metru virs jūras līmeņa un jau ar to vien ir visu Eiropas ieceļotāju sapnis. Te jūs gandrīz neko nemanāt no ekvātora tuvuma un naktī ir par vēsu ar vienu segu. Kaut gan dienā saule lielāko laiku atrodas tieši virs galvas, te nejūt to tropisko karstumu, kāds ir zemes iekšienē un citās pilsētās zemāk ielejā.

Karakasa ir augusi burvju ātrumā un turpina augt un pārveidoties tikpat strauji. Jo Venecuēlai ir tā burvju atslēga, kas slēdz visas durvis — nauda. Šī zeme ir trešā lielākā naftas piegādātāja pasaulē un iespējams, ka visā drīzumā ieņems pirmo vietu. Te ir arī bagāti zelta lauki. Lai gan, vēl lielākās naftas un zeltu lauku *sabiedrības ir amerikāņu* rokās, nodokļu veidā Venecuēlas valsts kasē ieplūst milzīgi līdzekļi. Šos līdzekļus tagad sāk izmantot pēc noteikta plāna un Venecuēla no pusmežonīgās zemes veidojas par bagātu un modernu valsti. Nav nekāda nejaušība, ka tieši Venecuēla ir tā zeme, kas uzņem Eiropas bēgļus, lai tā ieplūdinātu jaunas asinis. Te vajadzīgi laudis ar zināšanām un darba gribu.

Staigājot pa Karakasas ielām un vērojot *piekrautos veikalu skatlogus*, rada izbrīnu tas, ka 90% no visām mantām ir Savienoto Valstu ražojums. Vienalga, vai tā ir *adata*, vai automobilis, papīrs, pulverpiens, šujammašīnas, *rakstāmmašīnas*, velosipēdi — viss nāk no Amerikas. Venecuēlas rūpniecības tikpat kā nav. Pareizāk sakot, līdz šim tikpat kā nebija. Jo patlaban pamazām jau sāk *rasties sīki uzņēmumi*, kas mēģina laist tirgū konkurences spējīgas *mantas*. Šie uzņēmumi lielāko tiesu ir ieceļotāju *pasākumi. Gan ne ne*sen iebraukušo dīpīšu, bet jau pirms *kara ieceļojušo* angļu, franču, bulgāru un vācu pasākumi. Viss tas vēl tīts bērnu autiņos, bet Venecuēla cer, ka tuvākos desmit vai piecpadsmit gados tā varēs izveidot pati savu rūpniecību un atbrīvoties no ārzemju ievedumiem.

Karakasa gan vilina ieceļotājus ar savu labvēlīgo klimatu, bet sapņi pa lielākai daļai paliek tikai sapņi, jo dzīve te ir skaista tikai tiem, kam ir *pietiekami* daudz naudas. Dzīve Karakasā vismaz divreiz dārgāka par dzīvi, piemēram, Venecuēlas otrā lielākajā *pilsētā Valensijā*. Sākot ar dzīvokļiem un beidzot ar *pārtikas produktiem*, viss Karakasā ir divreiz dārgāks. Tāpēc, ja sākumā iebraucēju arī vilina šķietami lielākas algas — 15 un 20 bol. dienā,

ko Karakasā varot nopelnīt, tad, visu pārreķinot, tomēr iznāk, ka izdevīgāk palikt kādā mazākā pilsētiņā par mazāku algu. Pie tam jāpiezīmē, ka algas arī Karakasā, nemaz nerunājot par citām pilsētām, nemaz nav tik lielas, kā to Eiropā iedomājas. Ir gan pareizi, ka, piem., automechaniķis var izpelnīt līdz 40 un 50 bol. dienā, bet es vēl neesmu dzirdējis, ka kāds ieceļotājs būtu tādu algu saņēmis. Parasti jāsāk ar 10 bol. un tad pakāpeniski var saņemt arī lielāku algu, bet *reti* kad vairāk par 25 bol. dienā. *Lielākas algas* saņem speciālisti, kas *atrodas* vadītājos posteņos, piem., automechaniķa alga parasti nepārsniedz 25 bol., bet automechaniķis, kas var vadīt garāžu, saņem 40 un vairāk bol. dienā. Ir tomēr viens bet. Tā ir spāņu valoda. Bez perfektas spāņu valodas nav ko sapņot par vadītājiem amatiem, bet ar valodas iemācīšanos iet pagrūti. Ja arī pirms gada iebraukušie Eiropas bēgļi jau var spāniski sarunāties, tad šī sarunāšanās parasti nepārsniedz buldurēšanas robežu, ar ko gan pietiek, lai veikalos iepirktos, bet nepietiek, lai varētu vadīt uzņēmumu.

Venecuēla ir pirmā vietā no visām Dienvidamerikas valstīm automobiļu skaita ziņā un Karakasa savukārt paturējusi pirmo vietu starp pārējām Dienvidamerikas pilsētām. Automašīnu straumei liekas nav ne sākuma, ne gala. Satiksmes kārtībnieki gan stāv ielu stūros, bet līdz šim vēl neesmu izpratis, vai viņi satiksmi tiešām regulē, vai tikai izliekas to darām. Arī kluso satiksmi še nepazīst. Katram automobilim ir vismaz 5 taures visdažādākos toņos, pat velosipediem nav mazāk par divām. Ielu troksnis liekas neizturams, kamēr pierod. Pierod arī pie tā, ka Karakasā blakus modernajiem veikalu un vasarnīcu kvartāļiem ir veclaicīgi un tipiski dienvidnieciski rajoni, kur veikali atrodas pa pusei uz ielas, kur veikalnieki skaļi reklamē savu preci, kur frizieri strādā uz ietnes un ielas vidū, starp automobiļiem, ritenbraucējiem un gājējiem spēlējas puskaili bērni.

Karakasa aug un veidojas. Tropu zemes īpatnības arvien grūtāk atrodamas. Romantikas *vietā stājas praktiskais modernisms.*

Karakasā, oktobrī.

A. Klišāns

Kirbju plūdi Hamburgā

Izrādās, ka filmu varonis Hanss Albers nav vienīgais Hanss Albers. Kāda cita Hansa Albera pagrabā paslaik atrodas vairāki desmiti centneru ķirbju, viņa bērni spēlējot ar ķirbjiem kājbumbu, bet viņa sieva esot uz savu vīru dusmīga.

Šis Hanss Albers ir augļu uzpircējs un tagad uzskata sevi par vismuļķīgāk piemuļķoto valūtas reformas upuri. Pirms reformas viņš kādas Hamburgas firmas uzdevumā apbraukāja Hanoveras un Virtembergas dārzniecības, lai lūkotu iegūt ķirbjus ekstrakta izgatavošanai. Dārznieki *toreiz, protams, atbildēju*ši diezgan izvairīgi un solījuši tikai niecīgus vairumus, jo, jūk, raža esot paredzama *vāja*.

Kā visiem zināms, *valūtas reforma* uzlaboja Vācijas dārzu ražas gluži neticamā mērā un gala rezultātā pret rudeni uz Hamburgu sāka plūst īsti ķirbju pali. Visi sūtījumi bija adresēti Hansam Alberam. Viņš iesākumā uzcītīgi nodeva ķirbjus fabrikai, bet tā, pēc 4000 centneru pārstrādāšanas, paziņoja, ka pietiekot. Albers devās pie Hamburgas sakņu tirgotājiem. Tie raustīja plecus: „Kas gan tagad pirks ķirbjus, ja visi veikali pilni augļu?"

Galu galā Hamburgas preču stacijā stāvēja 60 preču vagoni, kas bija piekrauti pilni ar — ķirbjiem. *Dzelzceļu pārvalde* uzstāja, ka vagoni vajadzīgi citu preču transportam. Hanss Albers sarka un bālēja. Viņam bija pienākuši rēķini kopsummā par 7000 DM — par piegādātiem ķirbjiem. Izmisumā viņš devās uz preču staciju un sāka vest autokravas ar ķirbjiem uz savas mājas pagrabu. Ar šo rīcību viņš tikai nosmēla pilienu no ķirbju jūras.

Beidzot dzelzceļu pārvalde: apnika. Tā nolēma pārdot ķirbjus pati uz savu roku. Dzelzceļu reklāmas šefs Rasoms aicināja talkā presi un radiofonu, lai tie palīdzētu izreklamēt *lielo ķirbju tirgu* preču stacijā.

Reklāma bija laba, un, kad hamburgieši noteiktā dienā sāka doties uz staciju, tad pircēju bija tik daudz, ka kārtības radīšanai bija jāizsauc ne vien visi brīvie dzelzceļnieki, bet arī vairākas policijas vienības. Ķirbjus pārdeva par pieciem feniņiem gabalā, kā lielus tā mazus, visus pēc kārtas, tieši no vagoniem. Tā kā veikalā vidējs ķirbis maksā ap 3 DM, tad pircēju pieplūdums bija saprotams. Bez tam pircēju vidū *šoreiz bija sevišķi* daudz bērnu. *Veselu nedēļu* visās Hamburgas ielās varēja redzēt no ķirbjiem izgrieztas maskas, ķirbjus, kas pārvērsti par svečturiem utt.

Sp.

Palīgstrādnieka brīvība ir labāka par uzvarētāja dzīvi

KĀ DZĪVO KRIEVU EMIGRANTI

Emigrantu pulki, kas bēg no boļševisma un meklē brīvību, šodien atrodami visās brīvās *pasaules malās*. Viņu vidū ir krievu emigranti, kas savu tēvzemi atstājuši gan drīz pēc 1917. g. revolūcijas, gan arī brīvībā devušies tikai pēdējos *gados* un mēnešos. Vairāki tūkstoši šādu krievu emigrantu dzīvo Minchenē un citās Rietumvācijas pilsētās, vai nu saņemdami IRO aprūpi, vai arī pelnīdami pieticīgu iztiku ar vienkāršu darbu.

Krietna daļa jauno krievu emigrantu ir padomju armijas virsnieki un karavīri, kas pārbēguši no padomju joslas. „Minchenes palīgstrādnieka brīvība un drošība, par spīti smagajam darbam, ir daudz labāka par uzvarētāja dzīvi padomju joslā," saka kāds bijušās maršala Rokosovska armijas kapteinis. „Jo tas, kas šodien komandē bataljonu, rīt var jau sēdēt darba nometnē, nezinādams kāpēc šāda pārvietošana notikusi." Kāds cits vēl tagad nevar aptvert, ka deviņu mēnešu laikā, kamēr viņš dzīvo Minchenē, ne reizi vēl nav policijas kontrolēts. Viņš bijis *lidotāju virsnieks* un ticējis komūnismam, bet šodien ir pārliecināts brīvās saimniecības atzinējs pēc *tam, kad gadiem ilgi redzējis, ka ko*mūnistu plānsaimniecība un melntirdzniecība ir neķīramas lietas.

Arī Grigorijs vēl *pirms dažiem* mēnešiem dzīvojis kā uzvarētāju ar*mijas virsnieks padomju joslā. Viņš*, garīdznieka dēls, ticējis krievu dvēseles spēkiem un sācis meklēt tos komūnismā, bet atradis tur tikai spaidus un vajāšanas.

Emigrantu vidū pārstāvētas visas vecumu grupas un laikmeti: tur līdzās baltgvardu virsniekam, kas kopā ar krāsainām *Kristus glezniņām* kā svētumu glabā vecās Krievijas baltzilisarkano karogu un cara Nikolaja ģīmetni, ir karavīri, kas cīnījušies otrā pasaules kara atbrīvošanas *armijā* un vīri, kas tikai nesen atstājuši padomju joslu.

Jaunie emigranti ir pieticīgi, viņi *nekavējas atmiņās, titulos un sap*ņos. Viņiem nav savu restorānu ar krievu ēdieniem, kā tas vecajiem emigrantiem bija Parīzē, Berlīnē un Belgradē. Viņi gan labprāt meklē *stūriti dzimtenes* ar balalaikas skaņām, patvāra sīkšanu un kādu īsti krievisku *maltīti*, bet *šodien naudas ir maz un tradicijas sapostītas.*

Jaunie emigranti arī nosaka krievu politisko seju ārpus Krievijas. Uzskati ir dažādi: monarchisti ir tikai vēl starp pavisam vecajiem emigrantiem un par troņa pretendenta personu arī nav nekādas skaidrības; vislielākās izredzes uz to būtu lielfirstam Vladimiram, Kirila Vladimiroviča dēlam no Romānovu dinastijas. Republikāņu emigrantu vidū ir visvairāk, sākot ar sociāldemokratiem līdz nacionālistiem. Jūtama arī Kerenska ietekme, bet vairāk piekritēju ir solidāristiem, kas kopš 1924. *g. nostājušies* pret šķiru cīņu un kā nacionāli krievi cīnījās pret bolševikiem un arī pret nacionālsociālistu iebrucējiem.

Taču pašreizējās krievu emigrācijas kodolu un spēku veido ROA (Krievu atbrīvošanas armija) divu divīziju bijušie karavīri, kas kara laikā cīnījās ģenerāla Vlasova vadībā. *Vlasovu, ko bez tiesas 1946.* g. 2. augustā Maskavā pakāra, *emigranti godina* kā krievu brīvības cīņu mocekli un viņa 1944. *g. 14. no*vembrī Prāgā izdotais manifests, *kurā solīta brīvība, tiesības* un darbs, ir jauno emigrantu svētums.

Emigranti tic, ka krievu tauta gaida atbrīvošanu, un ka krievus var atbrīvot tikai paši krievi. Katra virziena un formas komūnisma pilnīga iznīcināšana ir viņu noteikta prasība, jo ar komūnismu saistās *kolchozi*, darba *nometnes* un *necilvēcība*, kas nonāvē krievu dvēseli. Komūnisms jāiznīcina ne tikai Krievijā, bet arī Āzijā un *citos centros*, kas varētu pārņemt Maskavas politbiroja *mantojumu.*

Jaunie krievu emigranti, kas vēl pirms dažiem gadiem bija komjaunieši, cītīgi *apmeklē baznīcas* un pūlas atgūt to, ko komūnisma audzināšana viņiem nolaupījusi: ticību Dievam un labajiem spēkiem cilvēkā.

„NZ"

Kā saimnieko Kanādas farmeŗi

KANĀDAS LAUKSAIMNIECĪBA SASNIEGUSI ZIEDU LAIKUS, KAUT DARBA ROKU TRŪKUMS KATASTROFĀLS

Vēstule Latvijai no Kanādas

Mēs esam Dienvidkanādas farmā, pāri par 100 kilometru no ASV robežas, bet šī „īstā Amerika" uz ik soļa jūtama arī šeit. Tās gars iespiežas pat klusajā lauku sētā. Simtiem mašīnu ik dienas joņo gar mūsu laukiem un ķāds desmits to iegriežas arī farmā. Gandrīz visi tie ir ceļotāji aģenti, kas piedāvā un izvadā savu uzņēmumu preces. Šie preču piedāvājumi kaudzēm pienāk arī pa pastu, un saimnieks parasti, jau *acis uzmetot, tos atšķir no pārējās korespondences. To* līktenis nav *spožs* — tos tūlīt saplēš un aizsviež.

Un kad vakarā pienāk lielā Toronto avīze ar savām divdesmit lappusēm, arī tur šī amerikāniskā reklāma ir pārsvarā pār visu citu un atkal bojā nervus jau tā dienas darbā nogurušajam farmerim. Un tomēr, ir tādi sludinājumi, kas iegūst arī viņa ievērību un kurus viņš visai uzmanīgi izlasa. Tie ir, kas virsrakstā vai saturā saka „receptes", kā var „taisīt naudu" — „make money". Jo, lūk, šis varenais sauklis vieno visu Ziemeļamerikas kontinentu! Šo mākslu — taisīt naudu — *mācās jau skolas zēni*, un tā pielīp pat tā saukto „jaunkanādiešu" un visjaunāko ieceļotāju bērniem. Lai tiktu pie savas naudas un vēlāk arī pie sava auto, kanādieši visai agri sāk darba gaitas. Vidusmēra kanādiešu ģimenes strādātāju procents ļoti augsts.

Ar darbu, pie naudas — tas ir cildens un labs ceļš. Bet ne mazāk plaši te lieto arī otro paņēmienu — taupīt naudu. Un tieši šo taupību ļoti bieži pārspīlē līdz skopumam, kas dažkārt aizkaŗ arī citu intereses. Tādi cietēji bieži esam mēs — no Eiropas atvestie laukstrādnieki. Cukurs, piemēram, šeit ir neticami lēts — tikai 8 centi mārciņā. Un tomēr, šī cukura iegrābšanai, saimniece diezin kur izrāvusi tik mazu karotīti, ka pat zvirbulim tur iznāktu tikai viens knābiens. Kanāda ir pasaules labības klēts. Liekas, maizes te pārpilnam. Un tomēr taupīgā saimniece nogriež katram strādniekam tikai pāris plānas šķēlītes. Kā tu, cilvēks, strādājot 10 vai 12 stundas dienā ļoti smagu darbu, vari ar to iztikt? Bet varbūt daudz gaļas? — Nē, arī tā iedalīta sīkās šķēlītēs. Toties mēs ēdam saldus cepumus gandrīz ikvienā maltītē. Te nu tiešām parādās Kanādas namamātes fantastiskā izdoma. Cepumi ir dažādi, pat no ķirbjiem gatavoti. Un tā kā visiem tiem ir pielikta pamatīga cukura deva, tad garžo labi, kaut būtu vai no pūpēža cepti.

Runājot par naudas pelnīšanu, kāda inteliģenta kanādiete valsirdīgi izteicās: „Nē, mūsu vīrieši neprot naudu pelnīt. Tie, kas te griež visspožākos veikalus nav kanādieši, bet gan amerikāņi vai Eiropas ieceļotāji." *Es ticu*, ka šai kanādietei taisnība. Kanādiešiem ir milzīga vēlēšanās pelnīt daudz naudas, bet *dažos gadījumos tie savos veikalos smagi kļūdās. Nemsim* kaut vai mūsu saimnieku, kuram veikalu lietās ir stipri gaiša galva. Viņš jau pavasarī pārdeva visu savu tomātu ražu kādai sakņu pārstrādāšanas fabrikai un tagad ir gauži nelaimīgs, ka tirgū tomātu cena trīs reizes augstāka. Kaimiņu saimnieki savu DP strādnieku ziemā atlaidīs, jo žēl maksāt par mazo darbu 55 dolarus mēnesī. Vēl vairāk — saimniecei šķiet, ka arī pats saimnieks ziemā būs liekēdis, un viņa jau sagatavojusi tam slaucītāja darbu kādā fabrikā. Viņa saka: „Septiņdesmit pieci centi stundā ir nauda, bet mājā tu nekā *nenopelni.*"

Protams, ir dažas *nozares*, kuŗās kanādieši pelna naudu gandrīz no *zila gaisa*. Viena tāda ir kļavas sulas izmantošana. Šie koki te aug milzīgā vairumā brīvā dabā, bet tos audzē arī sevišķām rūpniecības vajadzībām. Nepieciešama gan diezgan *liela pacietība. Tikai* pēc 15 gadiem no koka var iegūt sulu. To pārstrādā cukurā un sīrupā. Mūsu kaimiņos *atkal kāds uzņēmīgs kanādietis* ierīkojis sēņu plantācijas, sevišķi *šampiņu* audzēšanai, un kļuvis jau stipri turīgs. Tagad viņš nopircis otru farmu, ievedis 4 Holandes strādniekus un audzē tulpes, kas te, kā visas puķes, ir ļoti dārgas. Kāds cits kaimiņš audzē medību suņus un pārdod par 50 līdz 150 dolariem gabalā. Arī šis veikals zeļ, jo Kanādā daudz mednieku.

Ļoti labi pelna dārzkopji. Tieši jāpabrīnās: āboliņš, kas ceļojis šurp *no tāliem dienvidiem*, maksā tikai 2 centus, bet vietējais bumbiers — 5 centus gabalā! Padārgi ir arī āboli, *ogas un pat saknes. Sevišķi* dārgas svaigas saknes un zaļumi ziemā un pavasarī, jo nedaudzās dārzniecības nespēj apgādāt tādas lielpilsētas kā Montreālu (1 300 000 iedzīvotāju), Toronto (900 000) un citas. Latviešu dārzniekiem ar egrajām locekļtim un siltumnīcām te būtu ienesīgs darba lauks. Ļoti dārga ir arī gaļa, kuŗa milzīgos vairumos aiziet eksportam. Piemēram, speķis maksā ap 1,50 dol. kilogramā, vērša gaļa — 1,30 dol., putnu gaļa — 1 dolaru. Patiesībā Kanādas *lauksaimniecība* paslaik pārdzīvo ziedu laikus, jo sasniegts pat ievērojami augstāks ražojumu cenu līmenis nekā *kara laikos*. Bet ir tikai viena nelaime — trūkst darba roku. Lauki vārda tiešā nozīmē ir cilvēku tukši. Tādā lauku sētā, kur Latvijā dzīvoja vismaz 10 cilvēku, te redzīet tikai divus vai trīs.

Šis katastrofālais darba roku trūkums spiež farmeŗus stingri pieturēties pie speciālās saimniekošanas metodes — darboties tikai vienā nozarē: piensaimniecībā, putnkopībā, graudkopībā vai sakņkopībā. Tāds farmeris gan ietaupa darba rokas, bet saimnieciski ir diezgan nevarīgs, jo pašu uzturam gandrīz visi produkti jāpērk pilsētā. Ir mazliet smieklīgs skats, kad saimnieks, kuŗš viegli varētu pats nobaŗot vismaz pāris sukšu gadā, pērk no miesnieka auto gandrīz ik dienas mazās šķēlītēs *sagrieztus dažus simtus gramu* cūkgaļas. Piena auto tam savukārt pieved pāris litru piena, bet par ļoti dārgu naudu — 18 centiem litrā. Kaimiņš no pienotavas par tur nodoto pienu saņem tikai 10 centus. Šādā speciālā farmā nauda gan viegli nāk, bet arī viegli aizplūst.

Strītsvillē, oktobrī.

A. Kalniņš

Laikraksta „Latvija" abonements ārzemēs

ASV: 1 dolars par eks. mēn. Pārstāvis: H. Tauriņš, 156 East 28th Street Brooklyn 26. N. Y.

ANGLIJĀ: 2/6 Sh mēn. par eks. abonējot kollektīvi vairāk par 3 eks. 3/— Sh mēn. par eks., abonējot individuāli līdz 3 eks. iesk. Atsev. eks. cena 4 d. Pārstāvis: A. Veinbergs, West-Wratting R. A. F. Airfield Wratting Common, Suffolk Nr Cambridge.

AUSTRĀLIJĀ: 3/— sh par eks. mēnesī. Pārstāvis A. Strazdiņš, River Street, Oaks Estate, Queanbeyan N.S.W. Australia.

BELĢIJĀ: 25 fr. par eks. mēn. Pārstāvis: K. Erkens, 127, rue du Fleurus, Chatelet, Belgique.

DĀNIJĀ: 3. D kr. par eks. mēn Pārstāvis: V. Bendrups, Flygtningelejr Praga Boulevard, Kobehavn S., Danmark.

FRANCIJĀ: 80 fr. par eks. mēnesī. Pārstāvis m-me E. Baumanis, 56 Rue Mchal Foch, Lorient-France.

KANĀDĀ: 1 dolars par eks. mēnesī. Pārstāvis: J. Batraks, 3 Hillcrest Ave Toronto, Ont. Canada.

ZVIEDRIJĀ: 2 Kr. par eks. mēn. Pārstāvis: N. Seglenieks, Klubbacken 39/II, Stockholm.

SLUDINĀJUMU MAKSA

par vārdu

ASV un Kanādā - 5 centi, bet ne mazāk kā 1 dolaru par slud. Anglijā un Austrālijā — 2d., bet ne mazāk kā 3/sh par slud. Beļģijā — 1 fr., bet ne mazāk kā 25 fr. par slud. Francijā — 10 fr. par vārdu, bet ne mazāk kā 250 fr. par sludinājumu. Zviedrijā — 10 ēras, bet ne mazāk, kā 2 kr. par slud. Dānijā — 15 ēras, bet ne mazāk kā 3 kr. par slud.

Lai neceltos traucējumi laikraksta kārtīgā piegādē, lūdzam maksātājus ārzemēs atjaunot abonementus savlaicīgi — ne vēlāk kā līdz 20. datumam par nākošo mēnesi.

Pasaule bruņās

Sveices militārais laikraksts „Volk und Armee" aplēsis, ka pasaules 40 svarīgākās valstis 19 miljonu karavīru uzturēšanai gadā izdod 27 miljardus dolaru vai par 10 miljardiem vairāk nekā 1938. g. Padomju Savienība bruņošanās vajadzībām izdod 40—50 proc. ienēmumu, ASV 33 proc., Francija 32 proc. un Lielbritanija 27 proc. Arī pārējās Eiropas valstis šīm vajadzībām patērē 20—25 proc. ieņēmumu.

Armijas lieluma ziņā pirmajā vietā ir Padomju Savienība, — arī pēc oficiālajiem datiem, kas min tikai 1,8 miljonu vīru. Britu ārlietu ministrs Bevins nupat padomju spēkus novērtēja uz 3—4 miljoniem vīru. Otrajā vietā seko ASV ar 999.000, bet šo skaitli paredzēts palielināt līdz 1,7 miljoniem. Anglija gan samazinājusi armiju no 724.000 līdz 527.000 vīriem, bet arī paredz to par 80.000 palielināt. Francija savus spēkus pavairo no 430.000 līdz 670.000 vīriem. Zīmīgi ir, ka Turcijas armijā ir 675.000 vīru, bet Spānijā 422.000.

Jūras valstu kara flotu koptonnāža sasniedz 6,7 milj. brt, no tās vairāk nekā puse jeb 3,8 milj. brt pieder ASV. Seko Lielbritanija ar 1,53, *trešajā vietā Padomju Savienība* ar 0,45, bet ceturtajā Francija ar tikai 0,25 milj. brt. Arī aviācijā *pirmajā vietā ir ASV* ar 37.000 kara lidmašīnām, ieskaitot rezerves. Padomju Savienībai ir 25.000 kara lidmašīnu. Amerikāņiem esot izmēģināšanā ne mazāk kā 37 jauni bumbvežu tipi, to vidū lielākais līdz šim parīstamais YB38 ar astoņiem turbomotoriem, 23.000 z. sp. jaudu un 100 tonnu celtspēju.

DW

Neviena atslēdznieka?

Uz auto ceļa Berlīnes *tuvumā apstājas lepna* Mersedess. Motorā gadījusies neliela kļūme.

Šoferis dodas *pie tuvākā ciema kalēja*. „Biedri," viņš saka, „tev mana mašīna noteikti jāizlabo."

Kalējs: „Nekas nebūs, — man milzums darba. Pēc *14 dienām tu savu vāģi vari* dabūt."

***Šoferis, oficiālā dienesta pildītāja balsī:* „Neiespējami, jo mašīnā sēž četri ministru prezidenti. Viņiem vēl šodien jātiek Berlīnē."**

Kalējs: „Ko, četri ministru prezidenti un no viņiem neviena atslēdznieka?"

Viņā bija ģenija dzirksts

Volfganga Dārziņa raksts, Oskaru Norīti pieminot

„Ja viss tā kārtīgi norit, tad Norīti neviens no rīta nevar norīt," viņš mēdza teikt, un šie vārdi ir tik dzīvi palikuši atmiņā, it kā Norītis tikai piecas dienas būtu projām, un nevis jau piecus garus gadus.

Es atminos: Pirmo reizi viņu redzēju Valņu ielas mākslinieku klubā. Viņš dejoja ar kādu blondu meiču, visu laiku improvizēdams tik fantastiskus soļus un griezienus, kādu laikam nav nevienā dejā zemes virsū. Dāma izmisīgā centībā pūlējās līdzi, nesaprazdama ne nieka no viņa tā, ko darījās viņas partneris. „Man sich gewesen werden, sich haben gewesen werden soll," Norītis svarīgi noteica, kad bija izgriezis pēdējo pāri, kaut kādu pavisam zvērīgu kliņģeri; tad, ceremoniāli paklanījies, nosēdināja dāmu viņas vietā.

Cik atceros, tad toreiz sākās mūsu pazīšanās. Es šodien nezinu, vai man kādreiz ir bijušas tiesības saukt sevi par Norīša draugu. Bet esmu bezgala daudz bijis ar viņu kopā un bezgala esmu saulojies viņa personības lielajā, starojošajā gaismā.

Norītis bija bohēmietis; varbūt pats tipiskākais, kādu jebkad esmu saticis. Viņa dzīvē nebija noteiktas, noliktas kārtības, stingru principu, normu. Viņš improvizēja dzīvi, kā reizēm improvizē dzeju, varbūt tādēļ tā bija tik krāsaina un . . . tik nenosvērta.

Kā daždien bohēmietim, Norītim bija tikai minimāla cienība pret sabiedrības normām un ne mazākās tieksmes uz tā saucamo „labklājību". Kaut gan viņš pelnīja daudz, pat ļoti daudz, viņa telefons mūžīgi bija nenomaksāts, studija nekurināta un elkoņi cauri. Ja bija ziema, viņš allaž sēdēja tūbas zābakus apvilcis, ietuntuļojies vecā sieviešu peldmētelī un cītīgi strādāja. Kad aukstums draudēja galīgi sastindzināt rokas, Osis izgāja ārā, pastāvēja salā un tad priecājās, ka istabā tomēr ir siltāks.

Norītis necieta gatavas mēbeles, sevišķi grāmatu skapjus nē. Visam vajadzēja būt tikai pēc paša zīmējumiem. Par nelaimi skapim allaž pietrūka dažu latu, un, ja netrūka latu, tad negadījās laika, un, kamēr beidzot kopā satrāpījās i lati, ir laiks, Norītis gadiem ilgi dzīvoja pavisam bez skapja. Grāmatas tad karājās gluži vienkārši maisā pie griestiem. Ja kādas ievajadzējās, Osis steidzās pie sienas, atritināja kādu virvi un pa bloku nolaida maisu zemē. Tas bija pavisam prasts maiss, bet tās bija ļoti skaistas un dārgas grāmatas. Kad atnāca ciemos Norīša mazā meita Inese, tad mājās bija lieli svētki ar rībēšanu, dārdoņu un vispār elles troksni.

„Tētiņ," teica Inese, „lūdzu, esi tīgeris," un Norītis kāpa, ja varēja, uz krāsns, rādīja zobus un rūca, ka skanēja visa māja. „Tu esi ļoti skaists tīgeris, tētiņ, bet, lūdzu, parādi, kā ir uz laukiem," un Norītis metās zemē, staigāja četriski un teica: „Šitā ganās govs."

Norītim bija kāda īpašība, ko mēs neviens nevarējām izskaidrot: viņš varēja četrdesmit stundas no vietas negulējis dzīrot un tūdaļ bez kādas atpūtas, tāpat negulējis vēl tikpat ilgi strādāt. Es atminos: Kādā rītā, pēc modrībā aizvadītas nakts, mēs, mīksti un šļaugani, tik tikko turējām plakstus vaļā. Kā par spīti, Norītis bija līksms un mundrs kā cīrulis gaisos. Nicīgi uz mums noraudzījies, viņš tikai nomazgājās, sameklēja papīru un, noasinājis veselu žūksni zīmuļu, metās pie darba. Jau pēc dažām minūtēm es sablenzu vieglas kontūras, saskatīju vāri uzskicētas figūras. Tas bija sākums brīnumainajai ilustrācijai „Zelta ābeles" izdotajā „Pīķa dāmā" — Līza un Hermans pie loga.

Bet tas tomēr bija tikai gadījuma rīts. Kad Norītis strādāja savus „lielos" darbus, kad viņš gleznoja vai darināja ilustrācijas „Zalomei", „Sulamītei", vai Šekspīram, viņš nebija piebadījams ne uz kādu vieglprātību. Tad viņš nedēļām neizgāja no mājas, strādāja no agra rīta līdz vēlai naktij; pētīja, meklēja, pārlika un šaubījās, darināja desmitiem skiču, un nekas viņam nebija pietiekami labs. Kad Norītim uzdeva ilustrēt Hofmaņa „Runci Muri", pats pirmais, ko Osis izdarīja, viņš iegādājās kaķi, mazu, pelēku, tīģersvītrainu kaķēnu, un garos diegos sakāra pie griesties visādus kribuļkrabuļus — nākošajam runcim Murim ko spēlēties. Veselu pusgadu Norītis pētīja kaķa izdarības, vēroja, kā kaķis lēc un skrien, kā kaķis sēž un guļ, kā kaķis uzmet kūkumu un izslien asti. Un to darīja Norītis, ar visu viņa kolosālo varēšanu.

Cik maza bija viņa cieniba pret „stilu" sabiedrībā, tik liela tā bija pret stilu mākslā. Cik vienaldzīgs viņš bija pret bagātību naudā, tik jūtīgs pret bagātību garā.

Norītis bija mākslinieks no galvas līdz kājām: neikdienišķs mākslinieks un neikdienišķs cilvēks.

Viņš teica visiem, ko viņš par tiem domā, — un viņam nebija ienaidnieku; viņš pelnīja vairāk kā ministrs, — un viņu neskauda; viņš varēja vairāk kā desmitiem citu kopā, — un viņu neapkaroja; viņam vienmēr bija panākumi, — un viņam nemēģināja kaitēt. Norīti mīlēja, mīlēja ar visām viņa kļūdām un trūkumiem un par viņa „ēverģēlībām" smaidīja pat tad, kad par tām vajadzēja dusmoties. Kaut kāda pavisam brīnumaina burvība un šarms bija šai brūnacainajā zēnā, ko neviens nekad nebija redzējis īgnu vai nogurušu. Vienmēr viņš bija kā uzvilkta stīga, dedzības, aizrautības pilns, vienmēr gaišs un spārnots kā Ikars. Viņa dzīvē nebija noteiktas, noliktas kārtības. Viņš tērēja sevi ar miljonāra vērienu un izšķērdētāja nebēdību, varbūt tādēļ viņa mūžs bija tik straujš, tik bagāts un . . . tik īss.

Norītis aizgāja, nesasniedzis savu zenītu. Aizgāja, tikko pārkāpis trīsdesmit gadu slieksnim. Taču mantojums, ko viņš ir atstājis, ir nenovērtējams. Mēs šodien šķirstam „Straumēnus", šķirstam „Zalomi" vai „Uguni un nakti", un katra diena mums apstiprina vairāk un vairāk: šai nelaikā aizgājušajā zēnā bija ģenija dzirksts. V. Dārziņš

Kārlis Kurbads

Rudens kvēle

Tūkstots vēstuļu izsūtu gaisos
Tev es rudenī līdzi ar vējiem,
Tūkstots mazu dzeltenu lapu . . .
Un es rakstu vienu vien vārdu
Pilnu ilgu un slāpētas kvēles:
— „Nāc!"

Lūk, jau debess nosarkst aiz laimes,
Vakara mākoņi stājas un mulst.
Vai gan tie sludina nākšanu tavu?
Un pār kalniem nozvīgo šalkas,
Lapas virpuļos ceļas un krīt,
— Rieta gaismā Tu pretim man nāc!

Osvalds Lēmanis — Štutgartes operas baletmeistars

Pēc Štutgartes operas aicinājuma, baletmeistars O. Lēmanis parakstījis līgumu uz 10 mēnešiem par operas galveno baletmeistaru. Normālos apstākļos O. Lēmaņa aiziešana uz Štutgartes operu būtu vienīgi vērtīgs ieguvums štutgartiešiem, bet tagad, DP šaurībā, tas nozīmē ļoti daudz arī pašam baletmeistaram un reizē atzinību mūsu baleta mākslai. Saistīšanās pie Štutgartes operas tomēr nenozīmē, ka O. Lēmanis aizies no trimdas saimes. Līgumā paredzēts, ka mēnesī vienu nedēļu, pēc paša izvēles, O. Lēmanis var pavadīt viesizrādēs. Cik paredzams, tad visā drīzumā O. Lēmaņa grupai pievienosies Tatjana Vestene, kas, ar E. Leščevska paredzamo aizbraukšanu uz ASV, paliek bez partnera. O. Lēmaņa vadībā sāksies jaunu deju iestudējumi, un novembra beigās jaunā programma ies tautā.

M.

Jānis Klīdzējs

GRĒKS uz PUSĒM

NOVELE

(5. turpinājums)

„Tas bija agri no rīta . . . Stāvēju pie sakristejas un gaidīju, kad nāks prāvests. Man tāda darīšana bija. . . ko viņam pastāstīt. Redzu, pie baznīcas stūra stāv viens un arī skatās tā, kā ko gaidītu. Kā tik šis pamanīja prāvestu nākam, tā metās skriešus atpakaļ un apgūlās stigas malā un sāka šņākt, it kā viņš tur būtu gulējis jau no vakara. Tad gāja garām prāvests un sāka šņācēju pabadīt ar savu vēziņu un pavaicāt: No kurienes tu? — Garīgs tēvs no Laudāniem, — šis saka. Taisni tā, pagāns, saka . . ."

„Saki tak ātrāk, kas tas bija!"

„Ak, tā — kas tas bija? Nu kas tad cits kā Macānu Sukurs."

Viena minūte pakārās gaisā uz tik bieza klusuma, ka neviens no laudāniešiem nevarēja pat mēli pakustināt.

Tad no desmit un divdesmit mutēm reizē kā smags akmens izkrita šis nīstais vārds:

„Sukurs? — Sukurs! — Sukurs!!"

„Razbainieks!"

„Šodien viņam vajadzēja saņemt to svētību, bet, redzi, ko šis, maita."

„Šaipien, un tu to redzēdama nekliedzi?"

„Vajadzēja kliegt, lai viss baznīcas dārzs skan, ka nav taisnība!"

„Vai es bez prāta? Kā es kliegšu — turpat prāvests. Kā tik Sukurs pateica, ka no Laudāniem, tā tik es liku projām, jo zināju, ka labi vairs nebūs. Vēlāk gan es . . ."

„Vista!"

„Es saku — palaid kaut kur tādas vecenes, tad jau savāris kaunu. Tā Šaipiene varēja būt labāk jau sen nomirusi, nekā kustināt savu kāpostgalvu."

„Laudānu maizi ēd, bet kur vajag, mutes nav."

Kas gan bija vainīgs, ja ne tāda muļķe Šaipiene!

Dievkalpojums jau bija beidzies pilnīgi. No baznīcas sāka nākt arī visi tie, kas bija palikuši aizlūgt par Laudāniem.

„Bēgsim! Brauksim!" sauca laudāniešu sievas. „No kauna lien kaut vai zem ratiem."

Orupiene un Cauniete paslēpās aiz zirgiem.

„Nekur neaizstaigājiet. Es iešu šo un to palūkot," teica Orups un iejuka ļaužu burzmā.

Nepagāja ne desmit minūtes, kad viņš steidzīgs un elsdams nāca atpakaļ.

„Vīri, šurp!" komandēja Orups. „Esmu izdomājis, ko darīt. Visi, visi, kas te esat! Varbūt vajadzēs spēka."

„Kur jūs iesit?" pār zirga muguru sabijusies parādījās Orupienes galva.

„Notversim Sukuru un — pie Vasara! Aci pret aci!"

Četrpadsmit Laudānu vīru priekšgalā Orups soļoja uz to pusi, kur savus zirgus bija piesējuši macānieši.

„Kā tik es pamāšu, tad visi — caps! Sapratāt?"

Vīri pamiedza ar acīm.

Stebers vairāk nobijies kā priecīgs par Sukura medībām, palika iepakaļ un kaut ko ilgi slaucīja no acs, it kā tur būtu sabiris vesels sieks smilšu.

Turpat jau bija arī Sukurs. Pamanījis tik lielu laudāniešu pulku nākam, viņš samīdījās tā kā gribēdams kaut kur aizslēpties, bet bija jau par vēlu.

„Nāc šurp!" viņam uzsauca Orups tādā balsī, ka pat vienmēr smīnīgajam Sukuram lūpas sakniebās nopietnībā.

„Kur? Ko tev vajag?" viņš vēl gribēja tēlot nesaprašanu.

„Tu — bezkauna, melis! Žēl, ka te ir svēta vieta . . . Mēs ar tevi tad citādi runātu! Tava laime, ka te tevi satiekam! Nu — tūlīt! Nāc! Nav laika gari runāt!"

„Nekā nesaprotu, kas par iešanu un kur," Sukurs atmeta ar roku, atsēja zirgu un taisījās iekāpt ratos.

„Nespēlē puiku! Nekur nebrauksi."

„Kas tad būs?"

„Elles vārti un suņa kauciens!"

Sukurs ielēca ratos un gribēja izgriezt zirgu uz ceļa, bet desmit roku satvēra zirga galvu, grožus un viņu pašu.

„Ko jums no cilvēka vajag?" ierūcās macānieši, bet apskatījušies, ka viņi ir tikai seši pret piecpadsmit laudāniešu vīriem, parāvās malā.

Sukurs vēl raudzīja kļūt pāri, bet, četru vīru sagrābts un pilnīgi uz rokām nests, beidzot padevās pārspēkam.

Kājceliņš uz prāvesta māju bija šaurs. Zem Sukura nesēju kājām šņakstēja prāvesta kartupeļu un burkānu vagas.

„Laidiet. Es varu iet arī pats," beidzot jau lūdzās Sukurs, nojautis gājiena virzienu.

„Nē! Nelaidiet tā blēža kājas pie zemes. Es viņu pazīstu! Grib bēgt... Turiet kā zirgu zagli!" rīkoja Orups un pieskrēja vēl divi no laudāniešiem un tagad, sešu vīru roku žņaugts, Sukurs tikko spēja paelpot.

Pārējie deviņi gāja aiz viņiem.

„Divi no jums ejiet tūlīt un vediet šurpu Šaipieni. Vajadzīgs liecinieks," atgriezies atpakaļ, norīkoja Orups un tūlīt Rašpils un Deiduļs teciņus devās atpakaļ, lai notvertu Šaipieni.

Simtiem baznīcēnu drūzmējās uz prāvesta mājas pusi, jo daudzi šo gājienu ar Macānu smago Sukuru uz laudāniešu rokām jau bija pamanījuši.

„Laikam stiepj uz piekalni pakārt," kāds no pienākušo vīru pulka smējās, jo ziņa par Sukura joku ar laudāniešiem jau pieckārt bija apšalkusi visu galvas.

„Sukur, turies!" kāds vēl nokliedza no muguras.

Sukurs viens pats nesvēra mazāk kā divi laudānieši kopā, tāpēc pa prāvesta mājas augstajām kāpnēm viņu dabūt augšā laudāniešiem nācās visgrūtāk. Pie tam, viņš nebija vis nekāds kristāmais bērns krusttēva klēpī, bet slavens balķu cēlējs meža talkās un tagad ar rokām un kājām raudzīja atsperties visās stenderēs.

„Nestaipies! Vēl pārlūzīsi!"

„Sābri, sābri . . . Netaisiet trakumu, nudien! Sev pašiem un man tādu kaunu . . . Salīgsim tāpat . . . Vainīgs jau biju . . ." Sukurs sāka steidzīgi un dedzīgi lūgties.

„Turi muti! Tūlīt būs tiesa, kur tu varēsi lūgties."

Kamēr viņi cīnījās ap durvīm, tās spiedienu neizturējušas ar sparu atsprāga vaļā un viņi gandrīz krišus iegāzās priekšnamā.

Par pārsteigumu visiem, tur it kā viņus gaidīdams, stāvēja prāvests Vasars.

Neviens uz reiz nejaudāja, ko lai īsti iesākumam saka. Laudānieši nolaida Sukuru uz grīdas un sāka slaucīt sviedrus no pierēm.

Plats kā vārti, neveikls un nosarcis līdz krekla apkaklei, Sukurs stāvēja prāvesta priekšā un elsa.

„Lai slavēts Jezus Kristus!" sacīja Orups attapies, un pats sevī ļoti nopriecājās, ka vēl laikā bija apķēries pateikt šo ikkatra īsti ticīga cilvēka sveicienu.

Tad tālāk pēc tam:

„Te ir tas razbainieks. Gribēja gan izbēgt, bet notvērām kā sermuliņu . . ."

(Turpmāk beigas)

ĪSTENĪBA UN PROBLĒMAS

Sauksmes 5/7 burtnīcā ir divi raksti, kuŗos skarta viena un tā pati problēma, vienā attieksmē uz glezniecību (autors N. Strunke), otrā — rakstniecību (V. Kalve). Abos rakstos konstatēta mūsu mākslinieku jaunās paaudzes novēršanās no laikmetiskās īstenības un beigās jautājumu veidā izteikts kritisks izbrīns. Bet arī abos rakstos nav manāmas nopietnas pūles saprast šī laikmeta īstenību un traģismu. Lai laikmeta aina būtu pilnīga, atliek tad pieminēt arī abu minēto autoru novēršanos no īstenības.

Īsumā pieskārsimies tikai pirmajam rakstam par glezniecības problēmām, kas sacēlušas visvairāk pārpratuma putekļus. N. Strunke raksta: „Bet jaunās gleznotāju paaudzes šīsdienas nostāja ir nesaprotama un nepieņemama . . . Grosvalda gleznotāju paaudzei bija un vēl tagad ir laikmeta kontakts, zināma garīga atmosfaira.

„Jaunatnei taču vajadzētu būt brāzmaini manifestējošai, bet mēs redzam pretējo . . ." Ne jau jaunatne vainojama, vainojama šī greizā dzīve visumā, kam paklauti arī vairums audzinātāju tā, ka tie nespēj audzināt tā, aizraut tādā garā, kāds valdīja Grosvalda paaudzē pirmā pasaules kara laikā.

Ne tikai „Londonā valda drūms noskaņojums", tāds valda visā Eiropā. Cilvēki dzīvo paši savā tukšumā, neziņā, kas robežojas ar mazdūšību un nevar taču pirmā pasaules kara beigas salīdzināt ar pārtraukto otro pasaules karu, kam seko latviešu izklīdināšana visos četros vējos.

Griba, idejas, piepūle utt ir lietas, kas var laimīgi reālizēties tikai konkrētā dzīvā, auglīgā vidē. Ja tādas nav, nav nozīmes runāt par īstenību kā „nepieņemamu". Tā ir dogmatiski vērtējoša, nevis saprotoši analītiska pieeja. Lai cik drūma šī īstenība, velti ir pārmetumi šķietamām spoku parādībām; ir jābūt drosmīgiem ieskatīt patiesību, cik traģiska nākotnes perspektīvā tā arī būtu.

Herberts Sils

SAULIEŠA

DARBU IZLASE,

grāmata jauniem un veciem.

Saturā: stāsti Aiz sniega un tumsas, Purvā, Nelaime, Soda diena, Veļu tiesa, Noslēpums. Dzejoļu izlase. Teodora (T. Zeiferta) apcere par Saulieti. Jāņa Zvirbuļa autora ģīmetne un ilustrācijas. Cena DM 3.80.

Pieprasiet šo vērtīgo grāmatu nometņu grāmatnīcās. Vairumā **Latvijas apgādā**, Günzburg/Do., Marktplatz 25.

Par ko no amata atcēla padomju redaktoru

Pirms neilga laika nežēlastībā krita un no amata tika atcelts padomju satīriskā žurnāla „Krokodil" šefredaktors G. Riklins. Iemesls bija šāds joks, ko Riklins publicējis laikā, kad Padomju Savienībā notika komponistu tīrīšanas akcija:

Skaistā jūnija naktī kokā dedzīgi pogā lakstīgala.

„Vai tas nav burvīgi?" lakstīgalas dziesmā klausīdamies, maskavietis jautā otram.

„Hm, jā — bet pirms es atbildu, es labprāt gribētu zināt, kas šo dziesmu komponējis?"

* * *

Kāda Berlīnes kino direkcija izdarīja aptauju, kādas filmas apmeklētājiem vislabāk patīk: angļu, amerikāņu vai krievu. Kāds apmeklētājs aptaujas lapā uzrakstīja: „Angļu filmas — tik ilgi, kamēr tajās nav vairāk nekā 5 knokauti, amerikāņu — tik ilgi, kamēr tās ilgst mazāk nekā 3 stundas, bet krievu — tik ilgi, kamēr tās ir vismaz 20 gadus vecas.

Angļu zinātnieks ieteic attīstīt jaunas cilvēku rases dzīvei uz citām planētām

ASV un Padomju Savienība kādreiz cīnīsies pleču pie pleca kā sabiedrotie lielākajā no visiem kariem — pret zemes invāziju no citām planētām, izteicās angļu filozofs un sociologs Dr. Olafs Stelpdons Britu starpplanētārajā biedrībā. Starpplanētu satiksmi biedrība uzskata par techniski atrisināmu problēmu. Tādēļ tā esot uzaicinājusi pazīstamo autoru un lektoru iztirzāt ētiskās un reliģiskās problēmas, kādas rastos, kad zemes lodes iedzīvotāji sāktu uzturēt sakarus ar mēnesi, Marsu, Venēru, Saturnu vai citām planētām, kuŗas uzskata par piesniedzamām ar atomenerģiju dzītos satiksmes līdzekļos.

Stelpdons izteicies, ka, ievērojot pašreizējo pasaules nespēju šepat zemes virsū izlīdzināt austrumu un rietumu pretišķības, esot maz cerību, ka cilvēce varētu saprasties ar saviem kaimiņiem pasaules telpā. Tādēļ varētu izcelties sava veida universāls kaŗš. Dr. Stelpdons neesot drošs par dzīvu būtņu esamību uz citām planētām, bet viņš neredzot iemesla, kādēļ cilvēce nevarētu attīstīt jaunas rases, piemērotas dzīvei uz citiem debess ķermeņiem, Marsa apdzīvotāju rasei labs pamats varētu būt tibetieši, kas pieraduši dzīvei šķidrā gaisā un aukstumā. Karstajai Venērai piemērotāki būtu ekvatoriālo joslu cilvēki. Dzīvei uz Jupitera, kur ir ļoti liels gravitācijas spēks, būtu jāattīsta četrkājaina rase ar ziloņa snuķim līdzīgu degunu, ar jūtīgu tausti, kas varētu aizstāt rokas. Vēlami būtu divi, varbūt pat trīs šādi snuķi, piezīmēja Dr. Stelpdons.

Līdzīgā garā bija arī viss pārējais Stelpdona referāts. Ja citas planētas būtu apdzīvotas, tad cilvēkiem, pēc viņa domām, būtu jādara viss, lai stātos sakaros ar šīm būtēm, izprastu tās un sāktu ar tām sadarbību, kas varētu kā vienai, tā otrai pusei nākt par labu materiāli un garīgi.

NYHT

Arabietes gudrība

Pa Ziemeļafrikas ceļu uz ēzeļa omulīgi jāj arabs, bet nopakaļus, nesdama siena saini uz muguras, šoļo viņa sieva. Ceļā abus satiek jauns amerikāņu virsnieks, kas jautā jāmiekam, kāpēc viņa sieva nes smago nastu, kamēr viņš pats jāj. Arabs klusē, bet sieva aizsāv savu vīru, jautādama: „Vai amerikānietēm patīk, ka viņu vīri vakaros mājās nāk noguruši?"

* * *

Atbildot sacensībā, kurā bija jautājis: „Ko es pēc nākamā kaŗa vēlētos savā mājā?" kāds dalībnieks pieņēma tikai divus vārdus: „Sevi pašu".

Par ko no amata atcēla padomju redaktoru

Pirms neilga laika nežēlastībā krita un no amata tika atcelts padomju satīriskā žurnāla „Krokodil" šefredaktors G. Riklins. Iemesls bija šāds joks, ko Riklins publicējis laikā, kad Padomju Savienībā notika komponistu tīrīšanas akcija:

Skaistā jūnija naktī kokā dedzīgi pogā lakstīgala.

„Vai tas nav burvīgi?" lakstīgalas dziesmā klausīdamies, maskavietis jautā otram.

„Hm, jā — bet pirms es atbildu, es labprāt gribētu zināt, kas šo dziesmu komponējis?"

* * *

Kāda Berlīnes kino direkcija izdarīja aptauju, kādas filmas apmeklētājiem vislabāk patīk: angļu, amerikāņu vai krievu. Kāds apmeklētājs aptaujas lapā uzrakstīja: „Angļu filmas — tik ilgi, kamēr tajās nav vairāk nekā 5 knokauti, amerikāņu — tik ilgi, kamēr tās ilgst mazāk nekā 3 stundas, bet krievu — tik ilgi, kamēr tās ir vismaz 20 gadus vecas.

Chronika

Pazīstamais lietuvju tautas dziesmu un deju ansamblis, kas nosaukts gleznotāja un komponista M. K. Čurļoņa vārdā, tuvākā laikā pārcelsies uz ASV. Vajadzīgās darba un dzīvokļa garantijas visiem 41 ansambļa dalībniekiem sagādājusi Klīvlendas lietuvju biedrība.

Jāņa Ezeriņa noveles Dāma sērās ar J. Ūdra vāku izdevis Gaujas apgāds. Krājums ietver 5 meistara darbus — Apstarotā galva, Dāma sērās, Prātnieka atriebšanās, Gulripšas dārzā un Peles pēdējie gadi — un būtu pelnījis, lai pie tā piedomātu, īpaši ceļa somas uz tālajām zemēm saiņojot.

Dzimtenes mežos saucas Herberta Brieža atmiņas par Latvijas mežiem. Grāmatiņa ilustrēta un interesēs īpaši bij. mežsaimniecības darbiniekus un medniekus.

Tālu ievadī

DIPLOMĀTISKĀS SPĒKA LĪNIJ

NE

Lai gan pa UN sesijas laiku pa starptautiskās politikas spēka līniju ...ustru kļuvusi Parīze, tā tomēr na... vienīgais diplomātiskās aktivitātes ...entrs Eiropā. Ja nav panākama sa... ...anās uz visas plašās UN bazes ...ju jāpūlas saprasties vismaz tiem ...os to spēj, uz reģionālas bazes — ...s starptautisko situāciju raksturoja ...ustru ārlietu ministrs Bevins. Ta... ...u vērojams, ka rietumu pasaulē ...u sācies reģionālo ūniju laiks. ...ākus jau reālajai Rietumeiropas ...ekļu valstu ūnijai dzird minam ve... ...ēlu virkni citu reģionālu kombinā... ...ju: Skandināvijas, Vidusjūras, ...ņo austrumu un Atlantijas ūniju. ...Aizsardzības sistēmas radīšana, ar ...rieles pakta valstīm centrā, ie... ...ņot ASV ārlietu ministra Maršala ...ālmā. Tā reālizēšanai Maršalam ...ņas jau daudzas sarunas ar da... ...ņu valstu ārlietu ministriem. Pēc ...Skandināvijas valstīm Maršals ta... ...pat pievērsies Vidusjūras austrumu ...alpai, kur vērojama vispārēja akti... ...rišanās. Vienā laikā sakrita Maršala ...sošanās Atēnās, amerikāņu flo... ...es apciemojums Pirejā un plaši ...ris ieroču šķiru apvienoti manevri ...urcijā.

Turcija un Grieķija jau visu laiku ...ņem ASV speciālu palīdzību. Tur... ...ie to izmantojusi savu brunoto ...ēku stiprināšanai. Ģeografiskā ...stāvokļa un Padomju Savienības ...nārkkārtēja diplomātiskā spiedie... ...u dēļ, Turcija tuvur vienu no lielā... ...ņēm armijām Eiropā. Daudz ne... ...ievērojamāks ir stāvoklis Grieķijā. ...ASV palīdzība te nav vēl devusi ce... ...ētos rezultātus. Pretēji dažiem op... ...timistiskiem preses ziņojumiem, nav ...ēl paredzams, kad un kā Atēnu ...valdība tiks galā ar partizāniem, ...ai netraucēti varētu turpināt saim... ...niecības jaunuzbūvi. Palīdzība Grie... ...ijai radījusi domstarpības arī pašu ...palīdzības devēju pusē.

Daļa amerikāņu amatpersonu aizstāv uzskatu, ka ASV jāiejaucas Grieķijā aktīvāk, lai izbeigtu stā... ...okli, ka palīdzības summas pieaug, ...aiks paiet, bet stāvoklis neuzlabo... ...s. Citi norāda, ka šāda iejaukša... ...ās būtu pret amerikāņu principiem. ...Partiskais stāvoklis ir kaut kur vi... ...ēl starp abiem uzskatiem. Skaidrs ...r tas, ka ASV nevar atteikties no ...ā tālu ievadīta pasākuma. To zi... ...a arī grieķi un rēķinās, ka ASV ...palīdzība viņiem nodrošināta pašu ...amerikāņu interešu dēļ: Grieķija un ...Turcija robežo ne vien ar Dardane... ...iem, bet arī Tuvo austrumu telpu ...ar tās naftas rezervuāriem. Šādas ...grieķu nostājas dēļ daži amerikāņi, ...kas neapmierināti ar ilgi nenokār... ...toto stāvokli Grieķijā, runā par ...„starptautisku izspiešanu" no Grie... ...ķijas puses.

Visu vasaru turpinājās amerikā... ...-grieķu sarunas par grieķu armi... ...ai vajadzīgo lielumu un apbruņo... ...umu. Ministru prezidents Sofuliss ...uzdot ar amerikāņu vēstniecības ...pārstāvniecību, starp citu, pieprasīja ...grieķu armijas palielināšanu no ...200.000 līdz 250.000 vīriem. Tai pašā ...laikā kaŗa ministrs Stratoss stāvokli ...novērtējis tā, ka varētu apbruņot ...ar visus 7 mīļjonus Grieķijas ie... ...dzīvotāju, un tomēr nebūtu iespē... ...ams simtprocentīgi nodrošināt ...Grieķijas 1000 km garo robežu ar ...Albāniju, Dienvidslaviju un Bul... ...āriju. Bez tam ir bažas, ka grieķu ...armija sāk pagurt. Grieķijā gan ie-

Staļins politbiroj... pārba...

Labi informētā Šveices nedēļas ...raksta „Weltwoche" Berlīnes ko... ...espondents Kurts Reiss, kas savā ...laikā pareģoja Tito sacelšanos pret ...Maskavu un Berlīnes krizi, sniedz ...ziņu par pašreizējo cīņu varas dēļ ...Kremlī. Reiss piezīmē, ka rakstā ...minētā informācija, protams, nav ...smēlusi no Staļina vai kāda cita po... ...litbiroja locekļa, bet politbirojā ...esošajiem 14 vīri, un to, ko zinot šie ...vīri, zinot arī viņu privātsekretāri, ...kā viņa sievas, tātad zināms skaits ār... ...pus stāvošu cilvēku.

No šiem 14 vīriem Staļins esot ...spēcīgākais reālpolitiķis, un viņš sa... ...protot, ko nozīmē, ka, pretēji pa... ...ņēmu pareģojumiem, Itālija un ...Francija šobrīd nav komūnistiskas, ...Berlīne nav krieviska, ka Tito ...dzīvs un ka ASV nav izcēlusies ...ekonomiskās krīze. Tāpēc Staļins ...esot vienoties ar rietumiem. Bet ...attiecīgās esot uzskats, ka arī vēl ta... ...dā Staļins būs Krievija un Krie... ...vija — Staļins. Tas bijis gan kaŗa ...laikā. No 14 politbiroja locekļiem ...esot balstiesīgi, un tie nobalsojot, ...vai jānotiek, kam nē. Staļins vis... ...pirms četrās sēdēs pēdējo 10 nedēļu ...laikā esot pārbalsots. Šajās četrās ...sēdēs Staļins izteicis vairākus, gan ...visai sīkumos izstrādātus, priekš... ...likumus, kas vienā daļā skar Berlī... ...nes krīzi Balkānus.

Tālu ievadīts pasākums

DIPLOMĀTISKĀS SPĒKA LĪNIJAS NO PARĪZES UZ TRIM KONTINENTIEM

Lai gan pa UN sesijas laiku par starptautiskās politikas spēka līniju centru kļuvusi Parīze, tā tomēr nav vienīgais diplomātiskās aktivitātes centrs Eiropā. Ja nav panākama saprašanās uz visas plašās UN bāzes, tad jāpūlas saprasties vismaz tiem, kas to spēj, uz reģionālas bāzes — tā starptautisko situāciju raksturoja britu ārlietu ministrs Bevins. Tagad vērojams, ka rietumu pasaulē jau sācies reģionālo ūniju laiks. Blakus jau reālajai Rietumeiropas piecu valstu ūnijai dzird minam veselu virkni citu reģionālu kombināciju: Skandināvijas, Vidusjūras valstu, Afrikas, Vidējo austrumu, Tuvo austrumu un Atlantijas ūniju.

Aizsardzības sistēmas radīšana, ar Briseles pakta valstīm centrā, ietilpst ASV ārlietu ministra Maršala plānā. Tā reālizēšanai Maršalam bijušas jau daudzas sarunas ar dažādu valstu ārlietu ministriem. Pēc Skandināvijas valstīm Maršals tagad pievērsies Vidusjūras austrumu telpai, kur vērojama vispārēja aktivitāte. Vienā laikā sakrita Maršala viesošanās Atēnās, amerikāņu flotes apciemojums Pirejā un plaši trīs ieroču šķiru apvienoti manevri Turcijā.

Turcija un Grieķija jau visu laiku saņem ASV speciālu palīdzību, Turcija to izmantojusi savu bruņoto spēku stiprināšanai. Ģeografiskā stāvokļa un Padomju Savienības vairākkārtēja diplomātiskā spiediena dēļ, Turcija uztur vienu no lielākajām armijām Eiropā. Daudz nelabvēlīgāks ir stāvoklis Grieķijā. ASV palīdzība te nav vēl devusi cerētos rezultātus. Pretēji dažiem optimistiskiem preses ziņojumiem, nav vēl paredzams, kad un kā Atēnu *valdība tiks galā ar partizāniem, lai netraucēti varētu turpināt saimnieciskās jaunuzbūvi.* Palīdzība Grieķijai radījusi domstarpības arī pašu palīdzības devēju pusē.

Daļa amerikāņu amatpersonu aizstāv uzskatu, ka ASV jāiejaucas Grieķijā aktīvāk, lai izbeigtu stāvokli, *ka palīdzības summas pieaug,* laiks paiet, bet stāvoklis neuzlabojas. Citi norāda, ka šāda iejaukšanās būtu pret amerikāņu principiem. Faktiskais stāvoklis ir kaut kur vidū starp abiem uzskatiem. Skaidrs ir tas, ka ASV nevar atteikties no tik tālu ievadīta pasākuma. To zina arī grieķi un rēķinās, ka ASV palīdzība viņiem nodrošināta pašu amerikāņu interešu dēļ: Grieķija un Turcija robežo ne vien ar Dardaneļiem, bet arī Tuvo austrumu telpu ar tās naftas rezervuāriem. Šādas grieķu nostājas dēļ daži amerikāņi, kas neapmierināti ar ilgi nenokārtoto stāvokli Grieķijā, runā par „starptautisku izspiešanu" no Grieķijas puses.

Visu vasaru turpinājās amerikāņu-grieķu sarunas par grieķu armijas *vajadzīgo lielumu* un apbruņojumu. Ministru prezidents Sofuliss beidzot ar amerikāņu vēstniecības starpniecību, *starp citu, pieprasīja grieķu armijas palielināšanu* no 180.000 līdz 250.000 vīriem. Tai pašā laikā kara ministrs Stratoss stāvokli novērtējis tā, ka varētu apbruņot arī visus 7 miljonus Grieķijas iedzīvotāju, un tomēr nebūtu iespējams simtprocentīgi nodrošināt Grieķijas 1000 km garo robežu ar Albāniju, Dienvidslaviju un Bulgāriju. Bez tam ir bažas, ka grieķu armija sāk pagurt. Grieķijā gan ieplūst amerikāņu dolari, bet cīņas laukos plūst grieķu asinis, saka karavīri.

Vašingtona atzinusi, ka Grieķijas problēma laikam ir vēl lielāka, nekā līdz šim atzīts. Tas, šķiet, bijis arī viens no iemesliem, kādēļ Maršals atzinis par vajadzīgu pats stāvokli pārbaudīt tiešās sarunās. Otrs iemesls varētu būt bijušas Grieķijas ārlietu ministra Caldarisa Parīzē ievadītās sarunas par Vidējo austrumu paktu, kurā bez Grieķijas un Turcijas ietilptu vēl 10 citas valstis, no Ēģiptes līdz Pakistanai. Šāds pakts būtu spēcīgs papildinājums Eiropas paktu sistēmai, kuru patlaban pūlas organizēt Maršals. Tad Rietumeiropas reģionālo paktu sistēmas sakaru ūnijas sniegtos ziemeļos līdz Skandināvijai, dienvidos līdz Vidusjūras valstīm, ieskaitot Italiju un varbūt pat Pireneju pussalu, un līdz Afrikai, austrumos līdz Azijas kontinentam, bet rietumos — pāri uz ASV un Kanādu.

Vēl nav oficiālu ziņu par Maršala Grieķijas apciemojuma rezultātiem un varbūtējām sekām, bet jāpieņem, ka šis brauciens bijis rūpīgi iekalkulēts amerikāņu ārlietu ministrijas diplomātiskās aktivitātes darba plānā. Tas iziet uz rietumu pasaules stiprināšanu, lai raditu tādu pretsparu austrumu blokam, kas to varētu piespiest atmest agresīvās *tendences* vai, kā izlobāms no pēdējiem ģenerāļa Kleja un amerikāņu publicista Valtera Lipmana izteikumiem, pat jautu domāt par padomju ekspansijas atpakaļ atspiešanu.

M. D.

12 vīri lems par Skandināvijas aizsardzību

Londonā vēl šonedēļ gaidāma Rietumeiropas ūnijas brunošanās *komisijas pirmā sēde.* Komisijas uzdevums, starp citu, ir sadalīt starp ūnijas valstīm ieroču un kara materiālu produkciju. Paredzams, ka Lielbritanijai vispirmā kārtā būs jāgādā lidmašīnu motori, Francijai artilerijas apbruņojums un Beļģijai vieglie kājnieku ieroči.

Trīs Skandināvijas valstu aizsardzības ministri pēc apspriedēm Oslo izdevuši komunikē, kurā paziņo, ka nolemts sastādīt Skandināvijas valstīm kopīgu 12 vīru aizsardzības komisiju.

ASV tik cieši jāsaistās ar Eiropu, lai neviena valsts neiedrošinātos sākt karu. Nujorkā pirmdien paskaidroja Maršala palīdzības programmas administrātors Hofmans. Pēc AP ziņām no Vašingtonas, amerikāņu ārlietu un aizsardzības ministrija gatavojot tādus plānus Rietumeiropas militārai atbalstīšanai, kas sniedzoties tālu pāri miera laika aizdošanas un nomas līguma ietvariem. Amerikāņu, kanādiešu un arī vadītāji Eiropas lietpratēji uzskatot, ka vienīgi sekmīga ASV un Kanādas alianse ar nekomūnistisko Eiropu kopīgā aizsardzības sistēmā spēj garantēt rietumu pasaules drošību. Šādas programmas reālizēšana varētu divu līdz piecu gadu laikā izmaksāt ap 2 miljardi dolaru gadā.

BBC, NZ

Staļins politbirojā četras reizes pārbalsots

Labi informētā Šveices nedēļas laikraksta „Weltwoche" Berlīnes korespondents Kurts Reiss, kas savā laikā pareģoja Tito sacelšanos pret Maskavu un Berlīnes krizi, sniedz rakstu par pašreizējo cīņu varas dēļ Kremlī. Reiss piezīmē, ka rakstā sniegtā informācija, protams, nav iegūta no Staļina vai kāda cita politbiroja locekļa, bet politbirojā spriežot 14 vīri, un to, ko zinot šie 14, zinot arī viņu privātsekretāri, viņu sievas, tātad zināms skaits ārpusē stāvošu cilvēku.

No šiem 14 vīriem Staļins esot vislielākais reālpolitiķis, un viņš saprotot, ko nozīmē, ka, pretēji padomju pareģojumiem, Itālija un Francija šobrīd nav komūnistiska, ka Berlīne nav krieviska, ka Tito vēl dzīvs un ka ASV nav izcēlusies saimniecības krize. Tāpēc Staļins gribot vienoties ar rietumiem. Bet maldīgs esot uzskats, ka arī vēl tagad Staļins būs Krievija un Krievija — Staļins. Tas bijis gan kara gados. No 14 politbiroja locekļiem 10 esot balstiesīgi, un tie nobalsojot, kam jānotiek, kam nē. Staļins vismaz četrās sēdēs pēdējo 10 nedēļu laikā esot pārbalsots. Šajās četrās sēdēs Staļins izteicis vairākus, gan ne visos sīkumos izstrādātus, priekšlikumus, kas vienā daļā skar Berlīni, otrā Balkānus.

Staļins ierosinājis, lai Berlīnē sabiedrotie arī turpmāk paliktu līdztiesīgi. Okupācijas joslu vietā Berlīne būtu jāinternacionālizē, un tai būtu jākļūst tādai visumā, kāda Vīnē ir viena internacionālā josla. Arī Balkānu jautājumā Staļins gribējis līgt ar rietumiem, izmantojot šim nolūkam Donavas konferenci Belgradē. Staļins vēlējies turp sūtīt Molotovu, bet aizbraucis Višinskis, un rezultāti visiem zināmi.

Pēdējos gados politbirojā pastāvējuši trīs virzieni: radikālais ar Molotovu priekšgalā, mērenais ar Staļinu un trešais — svārstīgais grupējums, kas reizēm piemērojies pirmiem, reizēm otriem. Tagad Staļins savā pusē dabūjis arī Molotovu. Viņa pusē vēl esot vienīgais žīds politbirojā Kaganovičs un ārtirdzniecības speciālists Mikojans.

Staļinu politbirojā pārbalsojot radikālā grupa, kuras vadītājs līdz savai nāvei bijis Ždanovs. Bez tam pret Staļinu nostājās viņa agrākais privātsekretārs Maļenkovs, kā arī jaunais Voznesenskis un, aizsardzības ministrs Bulganins, kas kara gados bija Maskavas pilsētas galva. Ārpus politbiroja Ždanovu atbalstījuši vairāki militāristi ar maršalu Konevu un maršalu Rokosovski priekšgalā, kā arī ārlietu viceministrs Višinskis.

DAŽOS VĀRDOS

Politiskā komisija, pēc vairāku dienu asām debatēm, noraidījusi Višinska priekšlikumu, kas paredzēja vispirms iznīcināt atombumbas un tad dibināt starptautisku kontroles komisiju.

„Iedzīvotāju sumināJumu pavadīts", otrdien no dažiem Ziemeļkorejas apgabaliem sācis izvākties krievu karaspēks, ziņoja Maskavas raidītājs. Tai pašā laikā, kā pēc signāla, vakarrīt Dienvidkorejā sākušies nemieri. 40 komūnistu nemiernieku grupai pievienojušies ap 500 kareivju, vēršoties pret valdības policijas spēkiem.

Jaunu valdību Japānā sastādījis Jošida. Atskaitot divus bezpartejiskus ministrus, visi pārējie ir liberāļās partijas biedri.

100 spāņu virsnieku, pēc „Daily Express" informācijas, dosies uz Savienotajām Valstīm, lai iepazītos ar modernā kara metodēm.

Britu preses atašeju un kādu čechu ierēdni otrdien Prāgā apcietinājusi kriminālpolicija. Abi atradušies Anglijas sūtniecības informācijas birojā. Pēc divām stundām atašejs atkal atbrīvots. Britu sūtnis Dirkenss Čechoslovakijas ārlietu ministram Klementisam iesniedzis protestu, jo pēc starptautiskiem likumiem ārvalstu iestādēs apcietināšanas var izdarīt, vienīgi sazinoties ar sūtniecības vadītāju.

Spānijas un Argentīnas starpā Buenos Airesā parakstīti četri līgumi. Viens no tiem nosaka, ka abu valstu pilsoņi karaklausību var izpildīt arī otras valsts armijā.

1.530.000 vīru uz 1. oktobri bija ASV brunotos spēkos, otrdien oficiāli ziņoja aizsardzības ministrija.

Pirmā gaisa kauja virs Palestīnas ēģiptiešu un žīdu starpā notika trešdien. Abas puses zaudējušas pa divi lidmašīnām.

Slepenas sarunas par Eires apvienošanas ar Ziemeļīriju vēl līdz gada beigām, pēc angļu strādnieku laikraksta „The People" ziņām, notikušas Vašingtonā un Montreālā. Ar apvienošanos rastos viena politiska ūnija bez muitas robežām.

Ģenerālis Klejs otrdien lidmašīnā devās uz Nujorku, kur ceturtdien teiks runu kādā sanāksmē un pēc tam atgriezīsies Vācijā.

28 miljonus marku „Berlīnes palīdzībai" sagādās apvienotās angļu-amerikāņu joslas saimniecības padomes otrdien pieņemtais likums, kas paredz nodevu no algām. 2 feniņu piemaksu pasta sūtījumiem nākošo trīs mēnešu periodā un citas nodevas.

Otrreizējā prāvā pret Berlīnes demonstrantiem krievu tiesa vienam piesprieda 18, vienam 12 mēnešu pārmācības namā, bet vienam nepilngadīgam sodu nosacīti atlaida.

Stingra cenzūra noteikta visai informācijai par it kā Ziemeļmarokā uzietiem urāna rūdas krājumiem.

Ar „likvidēšanu" telefoniski piedraudēja UP korespondentam Beļģijā, ja viņš turpināšot savos ziņojumos kaitēt beļģu komūnistu labajai slavai.

10 nāves sodus nedēļā izpildīs Landsbergas cietumā, jo ģenerālis Klejs atcēlis rīkojumu par spriedumu izpildes atlikšanu 139 uz nāvi notiesātiem kara noziedzniekiem. Tikai 29 ieteikti apžēlošanai. 10 nāves sods jau izpildīts, bet pārējiem to izpildīs tuvākajā laikā.

Licenci ievest Rietumvācijā preces par 120 milj. dolaru saņēmis Filadelfijas tirdzniecības nams Sirs, Rebaks un Ko. Vācija saņems apavus, *tekstilijas, spuldzes* un elektriskos *piederumus.* Preču cenas ir ievērojami zemākas nekā vāciešu ražojumiem. Tā, piem., amerikāņu darba apavi maksā 14 marku, ielas kurpes 17,50 marku.

Pārtikas izredzes amerikāņu joslā šoziem labas, un kartupeļu raža laikam būs labākā pēdējos 50 gados, ziņo ģenerālis Klejs.

Bavārijai ir vairāk ministru nekā britu imperijai, konstatēja kristīgo deputāts Hausleitners Bavārijas landtāgā. „Bavārijas partija" esot Molotova balsts un dzenot Vāciju austrumu apkampienos.

Ģenerālfeldmaršals Brauchičs, kam janvārī vajadzēja stāties tiesas priekšā par kara noziegumiem, 67 gadu vecumā pirmdien miris kādā britu kara slimnīcā Hamburgā.

Strādnieki kādā Manheimas metallrūpnīcā pirmdien atteicās izpildīt angļu iestāžu rīkojumu un sākt fabrikas demontāžu.

Tomass Manns nākošgod, kopā ar savu znotu itāļu romānistu Borgezi, došoties propagandas turnejā par „Pasaules valdības kustību", šai gadījumā pirmo reizi pēc kara apmeklējot arī Vāciju.

Cigarešu papīru no stikla pagatavojis kāds čechu izgudrotājs. Jaunā papīra labā īpašība esot tā, ka tas nelauj nobirt pelniem, tā pasargājot no iespējamiem ugunsgrēkiem, kas nereti rodas no degošām cigaretēm.

Izplētņa lēcienu no 3000 m augstuma izdarīja 76 g. v. amerikānis Minnesotā, klāt esot sievai un 6 bērniem. Pēc lēciena viņš paskaidroja: „Tagad viniem būs grūti noturēt mani uz zemes."

Francijas loma Eiropas aizsardzībā

AMERIKĀŅI LABĀK SAMIERINĀTOS AR DE GOLLU NEKĀ KOMŪNISTIEM

Pēc otrā pasaules kara Francija kļuvusi par vienu no iekšpolitiski nestabilākajām valstīm Eiropā. Vēl nesen tā pārdzīvoja vairākas valdības krizes. Tagad Francijas saimniecības stāvokli no jauna satricinājuši ogļraču streiki, kas katru dienu sagādā valstij milzīgus zaudējumus. Bet pašreizējā saspīlētajā situācijā Rietumeiropai par visu vairāk nepieciešama stabilitāte un miers Francijā. Par šo jautājumu raksta arī Parīzes laikrakst „Samedi-Soir".

Amerikāņu stratēģi vēlas, kaut Rietumeiropa spētu aizturēt padomju ekspansiju tikai sešus mēnešus, tad visas kara un pēckara problēmas attīstītos pavisam citādā virzienā. Bet paši eiropieši domā, ka sarkanā armija Atlantijas piekrasti varētu sasniegt jau 30 dienās, bet Gibraltāru 3 mēnešos. Lai arī kā, Savienoto Valstu militāru palīdzību nomas un aizdošanas līguma veidā Rietumeiropai cerības saņemt ne ātrāk par nākamā gada martu, ja līdz tam laikam to pieņems kongress un ja nebūs jau noticis kas ļauns.

No otras puses, daudzi amerikāņi saka, ka eiropiešiem ir pārāk lielas bailes no krieviem. ASV ziņu dienesta šefs admirālis Hillenketers pārliecināts, ka Padomju Savienība vēl joprojām ir tāda zeme, kur viss notiek ļoti lēni. Zibenskaram pēc Hitlera parauga krievi spējīgi tikai pret neapbruņotu pretinieku. Lai gan Rietumeiropa vēl diezgan vāja, pirmo triecienu tā tomēr spējīga uztvert. Pēc tam notikumi risināsies tā, ka iniciātīva pāries amerikāņu pusē, kuriem ir rūpniecības pārsvars un atombumba.

Pēc valsts apvērsuma Čehoslovakijā, amerikāņi pārliecināti, ka komūnistu piedalīšanās jebkurā valdībā *nozīmētu* pilnīgu varas sagrābšanu. Ja Torēzs kļūtu atkal ministrs, valsts prezidentu Oriolu Vašingtona, droši vien, uzskatītu par jaunu Benešu. Tādā gadījumā pēc amerikāņu domām, Eiropa, atskaitot Lielbritaniju, būtu jāuzskata par zaudētu. Varbūt vienīgi Spāniju ASV mēģinātu noturēt, lai izmantotu to par priekštilta poziciju. Italija un Beneluksa valstis Vašingtonai tad būtu maznozīmīgas. Amerikāņi, droši vien, mainītu savu politiku arī Rietumvācijā, jo Berlīnē viņi atrodas tikai prestiža un nevis stratēģisku apsvērumu dēļ.

Neliela grupa amerikāņu militāristu, kas domā, ka trešais pasaules karš ir nenovēršams, neuzskata Eiropas zaudēšanu par pārāk nozīmīgu. Pēc viņu ieskatiem, tā ir visvājākā pozicija ASV stratēģijā. Sie militāristi izsakās, ka Eiropu ir gan grūti aizsargāt, bet viegli tai uzbrukt. Launākā gadījumā Savienotās Valstis varētu samierināties ar Vecā kontinenta zaudēšanu, bet tās nekādā gadījumā nepielaidīs Afrikas ieņemšanu. Ja ienaidnieks tiešām okupētu Eiropu, amerikāņi nekavējoties iesoļotu Dakārā un Kasablankā, lai šīs svarīgās vietas nekļūtu par Padomju Savienības atbalsta punktiem.

Amerikāņi tomēr nedomā, ka notikumi attīstīsies tādā virzienā un ka Franciju pakļaus savai varai komūnisti. Savienotās Valstis pārliecinātas, ka Francijā 1949. gadā valdīs ģenerālis de Golls. Kaut arī šāda notikumu attīstība varētu būt par ieganstu pilsoņu karam, Vašingtona labāk samierinātos ar degollistiem nekā komūnistiem.

Vezums nekust no vietas

(Turpinājums no 1. lpp.)

legāts Parodī, uzsvērdams, ka visus grūtumus būtu viegli pārvarēt, ja Padomju Savienība izrādītu tikpat daudz labas gribas, kā to darījušas rietumvalstis.

Pēc BBC informācijas, padomju memorandu jeb Balto grāmatu, kas otrdien izdalīta Drošības padomes delegātiem, nevarot uzskatīt par atbildi uz Bramuļas jautājumiem. Memorandā tikai sakopoti jau agrāk publicēti dokumenti.

Berlīnes apspriežu lēnā gaitā Drošības padomē radījusi nepacietību angļu sabiedrībā. „Daily Herald" norāda, ka šāda nepacietība esot nevietā, jo steiga Berlīnes lietā neko nedotu. Drošības padomē varot sagaidīt padomju veto, bet arī tas neietekmēšot rietumu apņēmību aukstasiniģi un mierīgi apsvērt Berlīnes problēmas iespējamos atrisinājumus.

Par zīmi, ka ASV un Lielbritānija necer uz drīzu Berlīnes blokādes izbeigšanu Drošības padomes apspriežu rezultātā, uzskata angļu un amerikāņu iestāžu kopīgo lēmumu par gaisa tilta operāciju vadības apvienošanu. To reizē uzskata par pierādījumu rietumvalstu apņēmībai uzturēt savu atbalsta punktu Berlīnē arī visu nākamo ziemu.

Prezidents Trumens devis paskaidrojumus, kuŗos mēģina motivēt savu aizkavēto nodomu sūtīt uz Maskavu ar speciālu „miera misionāra" uzdevumu virstiesnesi Vinsonu. Uzskatīdams saspīlēto stāvokli pasaulē par nenormālu, viņš esot vēlējies šādā veidā saspīlējumu mazināt. ASV gan neesot ar mieru pielaut, ka ignorē cilvēku tiesību un brīvības *principus,* bet ASV neuzskatot karu par pareizo līdzekli krizes atrisināšanai. BBC, AZ

Jauns padomju spiediens

(Turpinājums no 1. lpp.)

ģinājuši bēgt uz rietumu joslām. Bez tam apcietināts lielāks skaits Tiringijas un Zaksijas arodbiedrību sekretāru. Viņus apsūdz, ka tie nepietiekami pārvaldot arodbiedrību aparātu un nespējot apkarot biežās demonstrācijas pret padomju rīkojumiem.

Jau pieminētais „Telegraf" vēl ziņo, ka austrumu joslas policijai daudz darba sagādājot spēcīgā propaganda pret padomju varu. Tiringijā un pēdējā laikā arī Zaksijā naktīs uz namu sienām un ietvēm uzkrāsojot pretkomūnistiskus saukļus, pie kam vainīgos vēl neesot izdevies notvert. Policijai ir rīkojums šos saukļus pārkrāsot.

Pēdējās dienās padomju joslā sākusies arī spēcīga kampaņa pret zemniekiem, kam pieder vairāk par 10 hektariem zemes. Viņus apsūdz lauksaimniecības produkcijas un dīvgades plāna sabotāžā.

BBC, NZ, AZ

Raibā pasaule

* Mekija tirdzniecības nams, laižot tirgū kakla saites ar ASV prezidenta kandidātu portretiem, konstatēja, ka 49% pircēju „nodeva balsi" par Djuiju, 40% par Trumenu un 11% par Vollesu. Tas gandrīz pilnībā atbilst dažu Gallupa institūta aptauju rezultātiem. (N)

* Kalifornijas pilsētiņā Fortvortā uz kapiem nesa grāmattirgotāja Džordža Stefensa zārku. Kad zārks bija nolaists kapā, pēkšņi atskanēja aizgājēja balss. Izbiedētiem bēriniekiem mirušā notārs tad parādīja skaņu plati, ko nelaikis kādu laiku pirms nāves bija viņam nodevis. Grāmattirgotājs tajā puts bija ierunājis kapa lūgšanu un izteicis vēlēšanos, lai plati, viņu apbedījot, atskaņo pie atvērtā kapa. (SL)

* Vupertālē ar 3 gadiem pārmācības namā notiesāts kāds 29 g. v. „Kazanova", kam vairākās pasēs bijušas 5 dzimšanas vietas, 13 dzimšanas datumi, 9 dažādi mātes un 5 tēva vārdi, viņš uzturējis intimas attieksmes ar 17 sievietēm, ar 2 bijis dzimtsarakstu nodaļā laulājies un tēvs 8 ārlaulības bērniem. (AZ)

* Līdz šim domāja, ka dzemdību rekords pasaulē pieder amerikānietei Mērijai Ostinai, kas 33 gadu laulības laikā devusi dzīvību 44 bērniem. Taču, kā ziņo amerikāņu žurnāls „Collier's", minēto rekordu pārspējusi kāda krieviete, kas 35 gadu laulībā laidusi pasaulē 69 bērnus, no tiem 4 reizes četrīšus, 7 reiz trīnīšus un 16 reiz dvīnīšus. (Co)

* Divas mataniju ciltis Rietumafrikā savā starpā izcīnījušas pirmo futbola sacīksti, pie kam futbola bumbu iesācējiem aizstājis cilvēka galvaskauss. (EdW)

CILVĒKS VAIRS NE PAR KO NAV DROŠS

Notikums sākās tā: šī gada 10. februārī 37 gadus vecais bavāriešu ierēdnis, kas bija precējies, bet kuram liktenis nebija lēmis saukties par tēvu, nodeva vietējai avīzei precību sludinājumu. Sešas dienas vēlāk apgāds piesūtīja viņam lēsi par 4,50 markām un trīs vēstules. Divas bija no precību biroļiem, bet trešā no paša sievas.

Pārsteigtais ierēdnis nogaidīja, kamēr sieva aiziet iepirkties, iesaiņoja koferī otru uzvalku, četri pāri veļas un devās dzīvot pie sava brāļa. Pēc tam viņš iesniedza tiesai lūgumu šķirt laulību. Bet tiesnesis bija citādās domās: viņš atzina, ka vainīgi abi, ir vīrs, nododams precību sludinājumu, ir sieva, atbildēdama uz to. Ablem tika dots sešu nedēļu termiņš vēlreiz visu lietu pārdomāt. 12. oktobrī tai pašā laikrakstā parādījās sludinājums, ka laulāto draugus apciemojis stārķis.

ATKAL GESTAPO PRIEKŠĀ

BIJ. SABIEDRISKO LIETU MINISTRA A. BĒRZIŅA ATMIŅAS

✡

Pēc tam, kad ministru A. Bērziņu atsvabina no koncentrācijas nometnes, policijas uzraudzībā viņu iesaista darbā Berlinē.

✡

XXXVI

Oktobra sākumā darbā saņēmu pavēli nākošā dienā ierasties Gestapo nodaļā Berlīnes policijas prezidijā Aleksandra laukumā. Izprātojos dažādi, kāds iemesls varētu būt, bet neko izdomāt nevarēju. Varbūt kāda sūdzība. Nejutos gluži bez grēkiem, jo dažu labu reizi sarunās ar paziņām biju izteicis diezgan skaidri savas domas kā par nacionālsociālismu, tā arī par to, ka Vācija karu jau zaudējusi. Policijas prezidijā mani noveda pie padomnieka Rota. Mazais vīrs raga acenes apjautājās, vai es esot Alfreds Bērziņš. Apstiprināju.

„Kāpēc neesat paziņojis savu tagadējo adresi?" viņš bargi noprasīja. „Vai esat aizmirsuši, ka jums ir pienākums to darīt? Jūs vienmēr vēl esat policijas uzraudzībā."

Ja tik vien tās nelaimes, tad nav nekas pārāk bīstams, es atvieglots nodomāju.

„Nē, neko neesmu aizmirsis. Man tika teikts dzīves vietas maiņu paziņot vai nu personīgi, vai pa pastu. Jūsu un savas ērtības labad, mainot dzīves vietu, paziņoju to ar karti. Nav mana vaina, ja tā, varbūt gaisa uzbrukumu dēļ, nav jūsu iestādi sasniegusi. Kā varat pārliecināties no manas pases, esmu kārtīgi izrakstīts iepriekšējā un pieteikts tagadējā policijas iecirknī," es atbildēju.

Paskaidrojums policijas padomnieku nomierināja. Jau daudz laipnākā tonī viņš piedāvāja man krēslu.

„Iespējams, ka jūsu sūtītā kartīte tiešām gājusi bojā uzlidojumā. Tā kā mums par jums sūdzības nav ienākušas, tad uzskatīsim šo jautājumu par nokārtotu." Brītiņu padomājis, viņš no jauna jautāja: „Jūs tagad neesat viens. Kopš augusta pie jums ir jūsu meitiņa. Kā varat iztikt?"

„Jūs esat labi informēti."

„Tāds ir policijas pienākums."

„Pateicos. Ar to, ko saņemu darbā, tas ir 350 markas mēnesī, ar atvilkumiem, protams, mazāk, abi iztiekam. Jūs taču zināt, cik vajadzīgs lai nopirktu pārtiku, ko saņem uz kartītēm."

„Taisnība, bet jūs taču Latvijā bijāt pieradis dzīvot citādos apstākļos."

„Tas jau ir sen. Starplaikā esmu dzīvojis tādos apstākļos, pret kuriem tagadējie ir svētdiena."

„Jūs domājat koncentrācijas nometni?"

„Tā ir," es apstiprināju, un lai nodrošinātos pret kādiem piedāvājumiem, turpināju: „Ar jūsu atļauju, savus uzskatus varu pateikt arī jums."

„Un kādi tie būtu?" mazliet izbrīnījies jautāja Rotovs.

„Jums nebūs grūti saprast, ka es neesmu Vācijas draugs," uzmanīgi vērodams katru vaibstu bīstamā sarunas partnera sejā, turpināju. „Bet es neesmu arī Vācijas ienaidnieks. Kā latvieti, citas tautas un valstis mani interesē tikai no tā viedokļa, vai tās manai tautai un valstij ir draudzīgas vai naidīgas."

Biju sagatavojies, ka sekos garāka iztaujāšana un jautājumi, bet kā par brīnumu, Rotovs neko neatbildēja.

„Ja pareizi sapratu, jūs pasvītrojāt, ka esat un paliksiet latviešu patriots?" viņš pieceldamies jautāja.

Apstiprināju.

„Es to saprotu un cienu, jo arī mēs, vācieši, mīlam savu tēvu zemi. Un ko mēs par labu atzīstam, to būtu nepareizi pelt pie citiem," viņš roku smiegdams piebilda.

Nokavēta atzīšanās, es domāju. Nevis ar koncentrācijas nometnēm un masu iznīcināšanu, bet ar tautu tiesību atzīšanu vajadzēja sākt uzbrukumu austrumos. Bet vēstures notikumos viena kļūda, viena nokavēta diena dažreiz nav vairs labojama.

1944. gada rudens mēnešos nelaimīgo, ar kuģiem no Rīgas, Liepājas vai Ventspils atvesto latviešu straume caur dažādām sadales vietām un nometnēm izplūda pa visu Vāciju. Berlīnē uz laiku apmetās arī okupācijas laika augstākās amata personas. Parastā satikšanās vieta bija „Russischer Hof" viesnīca, Fridricha ielas dzelzceļstacijas tuvumā. Tur ar lielu noslēpumainību un, šķiet, ar ne mazāk lielu greizsirdību, tika taisīta arī „lielā politika", gan pilnīgi bez kādiem loģiskiem apsvērumiem. Hitlera Vācija gāja nenovēršami uz galu un skaidrs, ka tāds pat liktenis gaidīja arī visus, kas saistījās kaut kādā veidā ar to. Un tomēr, vairākas grupas taisīja projektus, iesniedza tos iestādēm un paklusām savā starpā intrigēja.

Kādu vakaru, pēc neliela uzlidojuma. Aleksandra laukuma piestātnē gaidīju priekšpilsētas vilcienu uz Rāndorfu. Staigājot šurpu turpu, mani uzrunāja kāds labi ģērbies kungs: vai nezinot, kad nākamais vilciens iešot uz Erkneru. Biju tikpat gudrs kā vaicātājs. Sākām tērzēt. Izrādījās, ka arī viņš ir latvietis un rīdzinieks. Dusmojās, ka vācieši gan daudz runājot par labu kārtību, bet Latvijā esot bijis vēl labāk. Viņš personīgi gan Ulmaņa laikā esot nobankrotējis, bet to Ulmanim launā neņemot. Pēc gara vārdu biruma, viņš apvaicājās, kā mani saucot. Pateicu. Bērziņu esot daudz. Viens Bērziņš pat esot bijis Ulmaņa valdībā. Viņš gan nepazinis to, bet nekas lādzīgs gan laikam no tā neesot bijis. Mūžīgi braukāīis apkārt runādams un fotografēdamies. Bet ko nu pieminēt ar launu, tas Bērziņš jau sen atpūšoties zem zemes, kur to pabāzuši boļševiki. — Sāku šo savu nāves zinu apstrīdēt, bet sarunas biedrs gluži vai apvainojās. Kā nopietns cilvēks, viņš nestāstot niekus. Pienākušais vilciens mūs izšķīra. Tā viņam neizdevās mani pārliecināt, ka esmu jau miris, bet man viņu, ka esmu dzīvs.

Ar vācu iestāžu piekrišanu Berlīnē atļāva rīkot 18. novembra atceri. Bet ne pārāk plaši un skaļi. Pirms pienemšanas sūtniecības savrupmājā Einēma ielā 5. bija svinīgs dievkalpojums, kas bija pulcinājis pilnu plašo baznīcu ar latviešiem. Profesora Kundziņa sirsnīgie vārdi par latviešu tautas ciešanām dziļi atbalsojās klātesošo sirdīs, bet pavisam pretēji noskaņojums bija pienemšanā Einēma ielā. Viena daļa jutās kā oficiālas personas un tēloja „mājastēvu" lomu. Vairums tomēr piedalījās kā vērotāji. Pie pēdējiem varēju pieskaitīt arī sevi.

Nelielajās telpās bija 60—70 personas. Sastapu vienu otru agrāko paziņu, bet diezgan daudz bija arī jaunu seju. Ap pusnakti neizdevušos svinību dalībnieki klusi izklīda katrs uz savu pusi Berlīnes naktī.

Alfreds Bērziņš

✡

Turpinājumā lasiet „BEIGU SĀKUMS"

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kolektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 0,80 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareille iespiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama: „Latvija", (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

Liela centība treniņos vainagojusi Veltu Bebri (uzņēmumā) par trimdas rekordisti diska mešanā (34,24 m). Mūsu izcilā futbola vārtsarga Jāņa Bebra dzīvesbiedre un divu bērnu māte ir arī viena no latviešu labākajām basketbolistēm.

N. Millers tuvojas J. Dimzas rekordam

Sacīkstēs Hamburgā, kur startēja arī zviedru vieglatlēti, Noldis Millers svētdien 10.000 skatītāju acu priekšā izcīnīja 3. v. lodes grūšanā. Viņa rezultāts bija 14,90 m. Tad pat krēfeldietis Bongens pārspēja igauņa Mālšteina Vācijas šīs sezonas labāko rezultātu (15,10 m), sasniedzot 15,30 m tālumu. Otro vietu šajās sacīkstēs ieguva zviedrs Nilsons (14,93 m). Pinebergas universitātes students Millers tagad ir tikai 29 cm aiz Jāņa Dimzas 1931. g. sasniegtā Latvijas rekorda (15,19 m). Millers, kas startē no vācu biedrības Hamburger SV un arī sacīkstēs nenonem acenes, augumā ir daudz mazāks nekā Dimza. Taču arī mazi cinīši gāž lielus vezumus. Vēlēsimies, lai Milleram beidzot tiešām izdotos pārsniegt 15 m tālumu, ar ko tiksim soli tuvāk starptautiskai klasei lodes grūšanā.

Vieglatlētikas sacīkstēs Memingenā, piedaloties latviešiem, igauņiem un lietuviešiem, R. Lejēns lēca augstumā 1,75 m. E. Vītols uzvarēja tāllēkšanā (5,58 m), 800 m 2:33,2 min.) un ieguva 2. v. augstlēkšanā (1,55 m). Jaunatnes sacensībās 16 g. v. E. Lasis izcīnīja 1. v. augstl. (1,55 m), tāll. (5,43 m), 60 m (8,1 sek.) un 2. v. lodē (10,38 m).

„Nu viss ir atkal kārtībā," saka rekordiste Mirdza Timma par pavasarī savainoto kāju un piebilst: „Nākamajā vasarā varēšu atkal startēt." Un tad cits jautājums rekordistei: „Kur startēt — tepat Vācijā vai citā zemē?" Atbilde: „Ja ne Latvijā, tad Vācijā gan laikam arī nē. Vajadzēs braukt kaut kur tālāk, varbūt uz to pašu Austrāliju."

Dr. L. Raminš un Dr. G. Jekals, kas pirms 20 gadiem bija latviešu izlases klases vieglatlēti, tagad ir atbildīgi ārsti IRO dienestā. Viņi strādā Augsburgas izceļotāju nometnē un uz citām zemēm aizvadījuši daudz latviešu sportistu. Abi ārsti domā doties uz ASV.

Vai mēs varētu doties uz Spāniju

PIEREDZĒJUMI CEĻOJUMĀ PA FRANKO ZEMI

Katrai zemei ir savas īpatnības, jo sevišķi tas sakāms par Spāniju. Un ne vien tās relātīvās noslēgtības dēļ, bet arī sava rakstura dzīlēs spāņu tauta ir noslēgta. Bez tam Spānija ir patiesi daudzsejaina. Kā atsevišķa šķira te vēl dziļi jūtama aristokratija. Latvietis to izjūt sevišķi skaidri. Lai zināmā mērā izkausētu šo šķiru starpību, daudz tiekot darīts, saka paši spāņi. Tiekot pasvītrots, ka arī aristokratiem jāstrādā. Tiekot gādāts par lauku dzīves pārgrozīšanu, par zemnieku kultūras līmeņa pacelšanu. Taču dienvidos vēl joprojām ir milzīgas latifundijas, kuras sadalīt neesot iespējams, jo grūtumus radot mākslīgās apūdeņošanas sistēmas sarežģītās un centrālizētās ierīces. Tur tad lauku iedzīvotāju stāvoklis visai bēdīgs, jo sevišķi izglītības ziņā — daudz analfabētu utt. Arī zemes vidienā un Pireneju pamalē redzēju milzīgās vīnogulāju platības un tikpat milzīgus nopļautus labības laukus.

Spānijā arī ļoti liela starpība starp atsevišķām provincēm. It kā dažādas tautas te būtu kaimiņos. Baski — tie jau nu gan arī ir pasaules mīkla ar savu nekam neradniecīgo valodu un izcelšanās noslēpumu; galicieši — sīkstie rietumnieki, gaišie un laipnie, ar savām īpatnējām dziesmām un dejām; kastilieši — sabiedriskie, bet drusku paviršie plašo, dzelteno līdzenumu laudis, tie ir dienvidnieciski strauji, bet arī askētiski pietīcīgi. Un tādus atšķirīgus raksturojumus var turpināt.

Arī atsevišķu pilsētu un mazāku administrātīvu vienību raksturs ir stipri īpatns. Tāpēc arī, ja ar spānieti runā par viņa tautu, tad viņš, gan apzinādamies nacionālo vienotību principā, nekavējoties pats pateiks, ka starp atsevišķām provincēm ir liela starpība. Te liels svars raibajai provinču vēsturei, ievērojamai dialektu atšķirībai. Visa starpības kopsumma ir labi jūtama taisni etnografijā. Apbrīnojama ir tautas mākslas elementu daudzpusība. To sevišķi var redzēt lieliskajā dailamatnieku kooperātīva pastāvīgajā izstādē — veikalā Madridē. Te ir eksponāti no visām Spānijas malām. Nebeidzamajā formu, krāsu un kopskaņas dažādībā te reprezentējas Spānijas provinces. Tikpat atšķirīga ir arī spāņu dziesma un deja. Vienā provincē dominē mierīgs, sērīgs ritums un slaids melodijas veidojums, citā ieskanas ritma trauksme, vietām ēlegantais melodijas lēnums izsmalcināti slēpj dienvidniecisko trauksmi, cituviet atkal tīri austrumnieciskas ieskaņas vai ik frazes sākumā, kas vēlāk izbirst nervozā kaskādē. Ar izbrīnu konstatēju, ka daudzas basku dziesmas ir gandrīz vai parafrazes par latviešu melodijām. Kā izskaidrojama šī līdzība?

Spānija ir ārkārtīgi bagāta mākslas darbiem. Te sastopami ne vien celtniecības piemineklī, bet arī ārkārtīgi bagāti gleznu krājumi. Madrides Prado ir bagātāks gleznām par Parīzes Luvru. Bet arī daudzās baznīcās, to sakristejās, klosteros un, domājams, arī ne vienā vien privātā pilī, ir daudz izcilu mākslas darbu. Te ir ne vien daudz slavenu citu tautu mākslinieku darbu, bet arī lielo spāniešu darbi. Taču, liekas, ka spāniešu dvēseli vislabāk ir uzminējis un izteicis nevis Goja, Velaskezs, vai Murilo, bet tieši lielais svešinieks — El Greko. Viņa trauksmainais gleznu fons, viņa cilvēku pasvītrotais garīgums, kas iemieso izsmalcināto askētismu tā dailākajā formā, ir tas, kas vēl šodien vislabāk izteic spāniešu būtību.

Kas, braukdams uz Spāniju, cer tur sastapt vieglo gaišo dienvidnieciskumu, kas tiecas uz bezrūpību, tas būs pārsteigts, to tur neatradams. Jau pirmajā mirklī Spānijā to pārsteigs zināma cilvēku rezervētība, noslēgtība un kādas savādas skumjas acu dziļumā. Spānieši mīl dzilumu. Spānietis nav ne pārāk kustīgs, ne pārāk skaļš, ne arī paviršs. Jā — pat tādā masu saplūduma sasprindzinājumā kā vēršu cīņās, tur nav masu aizrautības, bet individuālu pārdzīvojumu kopsumma visai rezervētā izpausmē.

Meklēdami pēc vietas, kur vadīt savas svešniecības gaitas, mēs dažreiz pieminam arī Spāniju. Pirms ceļojuma man jau bija sarunas ar spāniešiem šai jautājumā. Biju pārsteigts, kāpēc viņi, citādi laipni cilvēki, pie šādiem jautājumiem kļuva atturīgi. Nepārliecināja viņu aizbildināšanās ar Spānijas nabadzību. Skaidrība radās tikai šajā braucienā.

Un slēdziens ir skaidrs — mēs nevaram emigrēt uz Spāniju.

Tam ir vairāk iemeslu. Vispirms, spānieši ir visai noslēgta tauta. Tai ir liela un spilgta vēsture, kas ir šīs tautas dzīva sastāvdaļa. Vēstures īpatnējais raksturs ir šīs tautas pašas rakstura raksturotājs. Svešinieks tam visam vienmēr būs svešinieks.

Vēstures un tautas rakstura nosacīta ir arī Spānijas tagadne i kultūrāli, i politiski, i saimnieciski. Un tā ir stipri atšķirīga kā no mūsu pašu dzīves, tā no mūsu iecerēm. Individuālistam latvietim, kas mīl pats savu uzskatu, sastapoties ar spānieti, neizbēgami rastos dziļa domu starpība. Gan es dzirdēju atsevišķus drosmīgus spāniešus izsakāmies, ka viņiem derētu svaigi vēji, kaut vai lauku dzīvē, taču tas negroza patiesos apstākļus. Ja jau spāniešiem līdz pat asinīm jārisina pašiem savi strīdi un uzskatu izmaiņas, tad ļoti maz ticams, ka svešinieks te gūtu kādus panākumus cīņā ar tradicijām.

Otrkārt: mūsu ceļš var vest tikai uz tādām zemēm, kur labvēlīga saimnieciska konjunktūra iespējamai brīvībai. Ja tā būs zeme, kas labprāt veicina imigrāciju, tad tā *nebūs pārāk stingra pret jauniebraucēju* nacionālajām savrupvēlmēm. Šo abu priekšnosacījumu Spānijā nav. Saimnieciības dzīve ir visai nerosīga. Rūpniecībai darba spēka pagaidām nevajaga. Arī lauksaimniecībā mums nav piemērotu iespēju.

Ka šāds vispārējs spriedums par Spāniju ir pareizs, liecina arī tas, ka neviens no ārzemju studentiem, kas pašreiz studē Spānijā, izmantojot ļoti plašo spāņu palīdzību, nelolo cerības pēc studiju beigšanas palikt Spānijā. Tā kā Spānijas universitātes diplomi bauda ievērojamas priekšrocības Dienvidamerikā, tie jau tagad izrauga sev zemes, kurp doties, ja, studijas noslēdzot, vēl nebūtu iespējas atgriezties dzimtenē.

Tā tad īsi un skaidri: ja kādam ir līdzekļi ceļošanai, ja tas grib atrast brīnumskaistu dabu, lieliskus pagātnes celtniecības piemineklus, ārkārtēju daudzumu izcilu mākslas darbu, pakavēties simpatiskas, mūzikālas un skaistas tautas vidū, tad tas pareizi darīs, izvēloties par ceļojuma mērķi Spāniju. Turpretim, ja kāds meklē savas izpostītās dzīves atjaunošanai mājvietu, kaut arī ikdaiži dažiem gadiem, tas labi darīs, ja no saviem plāniem izsvītros šo citādi tik jauko zemi. **N. Neikšānietis**

Pie zaļā galda

Nevar nemaz saskaitīt, cik daudz mazo balto bumbiņu sasists, kamēr izaugusi mūsu jaunie galda tenisa talanti trimdā. Vai galda teniss maz ir īsts sporta veids? Tomēr, kaut dažkārt dzirdēti arī citādi spriedumi. Spēle pie zaļā galda kļuvusi par jauniešu iemīļotu izklaidēšanās veidu. Kā visur, arī te meistari nekrīt no debesīm. Latvijai „mazajā tenisā" agrāk vienmēr bija lieli čempioni, kas pasaules meistarsacīkstēs nespēja būt gan paši pirmie, tomēr allaž izcīnīja redzamus panākumus.

Kas ir Latvijas visu laiku labākais galda tenisists? Tas jāmeklē trijotnē, kurā ietilpa M. Finbergs, A. Ošiņš un D. Štams. Pirmais jau Latvijas brīvības laikā aizbrauca uz Palestīnu, Ošiņš tagad dzīvo Sveicē, bet D. Štams 1944. g. rudenī krita kara kņadā dzimtenē. Katrā ziņā pasaules klase būtu tas vīrs, kas sevī apvienotu ar kreiso roku spēlējošā Finberga dižo techniku, Ošiņa taktisko viltību un Štama ātrumu. Ka tiešām var būt galda tenisists ar visām šīm īpašībām, gluži labi reiz pieredzēja arī rīdzinieki. Tas bija toreiz, kad Latvijas metropolē viesojās vairākkārtējais pasaules meistars ungārs G. Barna, kas ieradās Rīgā kopā ar austriešu izcilo spēlētāju A. Konu. Skaidrības labā der pateikt, ka Barna galda tenisā ir tas pats, kas, piemēram, Pāvo Nurmi skriešanā. Taču arī pasaules meistari pa reizei zaudē punktu tikpat viegli kā kurš katrs „mirstīgais" — bumbiņa ielido tīkliņā vai garām galdam. Jauktajā divspēlē viesu partneres bija mūsu sportistes. Barna pārī ar Ernu Eltermani-Miķelsoni uzvarēja Konu, kura „sabiedrotās" lomā uzstājās meistare Sofija Povalo-Švijkovskaja. Vārdu sakot, mēs ļoti labi zinām, kas ir īsti teicams galda teniss, kāpēc par to, ko spējam pašreiz, nav un nevar būt nekādu nepareizu ilūziju.

Kopš Latvijas laikiem galda tenisam vēl vienmēr uzticīga ir mūsu ilggadējā meistare Zinaīda Bērziņa. Arī viņas ikdienas nodarbošanās palikusi tā pati, kas bija dzimtenē. Bērziņa jaunkundze ir saimniecisko lietu vadītāja sava radinieka Georga Bērziņa uzņēmumā — Augsburgas restorānā Oaze. Rīgā viņa to pašu darīja Alhambrā un vasarās Rīgas Jūrmalā — greznajā Lido, kura dārzā nevienu vasaru neiztrūka arī zaļais galds. Viesi tur bija daudzi izcili mūsu spēlētāji, bet visbiežāk straujais meistars Dimitrijs Štams. Šodien tomēr arī Zinaīda Bērziņa pārliecinājusies, ka trimdā izaugušas jaunas „zvaigznes".

Cik izdevies vērot un redzēt, tad vīriešu sacensībās no mūsu jaunajiem spēlētājiem ļoti iespaidīgu darbību pie zaļā galda pieprot Augsburgā dzīvojošais Žulps, kam ir skaistais vārds Miernesis. Viņš nav vēl Nr. 1 trimdā, bet tāds noteikti var būt, jo Žulpam ir viss tas, kas vajadzīgs teicamam galda tenisistam. Sevišķi iespaidīgs šis jauniņais puisis, kas, pretēji daudziem citiem galda tenisistiem, arī fiziski spēcīgs, ir uzbruma spēlē, šajā ziņā atgādinādams Štamu. Žulpam un arī visiem citiem jaunajiem spēlētājiem tomēr jāzina, ka galda teniss ir maza taktiska matēmatika, kad izšķirējos brīžos jāprot daudz „knifu" un nevar „trakot" tikai ar forsētu uzbrukumu.

Masa, kas DP nometnē šodien spēlē galda tenisu, mums ir milzīga. Nav šaubu, ka tur slēpjas arī vairāki izcili nākotnes dienu meistari.

Arnolds Šmits

Pasaules smagā svara boksa meistars Džo Luiss sācis nodarboties ar žurnālistiku un laikrakstam „New York Age" katru nedēļu nodod divus rakstus. Amerikāņi domā, ka „lauva vēl nav beidzis rūkt" un cer Luisu atkal redzēt ringā, jo viņš nesen zīmīgi izteicies: „Es gan sacīju, ka vairs neboksēšos, bet raksti ki es neko neesmu apliecinājis. Iespējams, ka es vēlreiz uzstājos."

Austrietis Karls Sesta, ko uzskata par vienu no visu laiku labākiem futbolistiem pasaulē, saistījies par treneri itaļu klubā FC Genua.

Krustvārdu mīkla

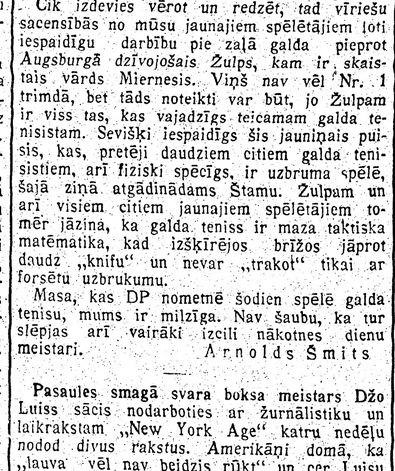

Līmeniski: 1. Pirmdzīvnieks. 5. Jumta sastāvdaļas. 10. Saites. 12. Baudviela. 13. Bieži lietots saīsinājums. 14. Sala Vidusjūrā. 15. Šatiksmes v. 16. Zvejas rīki. 18. Dauzīt. 20. Upe Vidzemē. 22. Labības noliktava. 24. Dzīvnieku mājoklis. 26. Paēdusi. 29. Piestātne. 31. Vietniekvārds. 32. Dzīvnieks. 33. Izsauciens. 34. Kukainis. 36. Krāsa. 38. Sala Ziemeļjūrā. 39. Slimība.

Stateniski: 1. Naudas vienība. 2. Vētra. 3. Lielvalsts apzīmējums (oriģinālraksttībā). 4. Instrumenti. 6. Darba rīki. 7. Nots. 8. Gaiteņi. 9. Latviešu rakstnieks. 11. Matēmatisks jēdziens. 17. Murdēt. 19. Krāsns sastāvdaļa. 20. Ierocis. 21. Grieķu burts. 23. Piedēkļi. 25. Labība. 27. Pagasts Latvijā. 28. Jokot. 29. Auglīga vieta. 30. Silueti. 35. Skaitlis latīņu rakstībā. 37. No.

(Atrisinājums nākamajā numurā)

SLUDINĀJUMI

Lūdz atsaukties vīrieti — vieninieku, kam izredzes iecelot tikai izsaukšanas ceļā, iespējamai savstarpējai palīdzībai. Ofertes šīs avīzes kantorī Nr. 149. (149)

Latviska ģimene, latvisks mājas pavards ir mūsu dzīves sauklis! Mēs esam trīs, kuri, domājot par jaunām svešniecības ceļa gaitām, vēlamies starp tautietēm atrast uzticamas dzīves ceļa līdzgaitnieces. Atsaucaties! Neizsl. arī atr. un šķirt. Nop. domātas vēst. ar īsu dzīv. aprakstu (vēl. arī ģīmetne) adresēt šīs avīzes kantorī Mārim, Varim un Ārim. Klusu ciešana goda lieta. Off. 148.

„GRĀMATU DRAUGA" JAUNĀKIE IZDEVUMI

Mēnešraksta „Laiks" 29. numurs ar sevišķi bagātu un interesantu saturu DM 2.—
„Laiks" — bērniem 4. numurs. Saturā A. Milna visā pasaulē pazīstamais bērnu stāsts „Lāčiša Pū brīnišķīgie piedzīvojumi" ar 90 ilustrācijām. Šis izdevums sagādās mazajiem sevišķu prieku DM 2.—
Somu rakstnieka Mika Valtari ievērojamais darbs „Mēs nemirsim nekad". Ilustrēts izdevums DM 2.—
Visas grāmatas dabūjamas nometnu grāmatnīcās. Tās var pasūtināt arī tieši no apgāda, piesūtot samaksu ar pasta pārvedumu vai pastmarkās.
Piesūtīšanai jāpievieno 20 fen. par katru grāmatu.

Apgāds „Grāmatu Draugs",
(H. Rudzītis)
(14a) Stuttgart-Sillenbuch, Kernblickstr. 39. (152)

JAUNAS GRĀMATAS

Piezīmju kalendārs (kab. form.) 1949. g. ar 1948. g. nov. un dec. kalendāriju un bagātu saturu DM 0.80
Lokaitiesi mežu gali — 175 tautas un oriģinālā dziesmas ar notīm (1 balss) DM 1.80
Nepieciešams katra trimdinieka ceļa somā:
Prof. P. Smita Latvju tautas anekdoti DM 1.50
Jelgava ainās DM 0.70
Liepāja ainās (ierob.) DM 0.70
Rīga — 100 ainās ar plānu (ierob.) DM 1.50
Izsūta pret naudas pārvedumu vai ar uzliktu pēcmaksu, pieskaitot pasta izdevumus.
Izd. J. Liepiņš,
(14a) Esslingen a. N., Plochingerstr. 17, (151)

ED. PAEGLE — L. rakstu ĀBECĪTE ar 166 oriģinālzīmēj. pēc etnogr. materiāliem: cimdiem, jostām, ielokiem uc.
Maksā DM 5,— ar piesūtīšanu.
(17a) Karlsruhe-Forstner Kaserne.
No atsaukšmēm: „Ābecīte brīnišķīgi padevusies. Tā būtu jāiegādājas ikvienam aizsūtras braucējam". (142)

IZNĀCIS
foto amata meistara K. Puriņa
attēlu krājums
DZIESMU DIENA FIŠBACHĀ
1948. g. 27. jūnijā.
Komp. J. Poruka ievads. Krīta papīrs. Cena tikai DM 1,80. Izsūta uz pēcmaksu, pieskaitot pasta izdevumus. Atkalpārdevējiem 10% atlaide. Pasūtināms LAB DAUGAVAS VANAGI grāmatnīcā, A/C Valka, (13a) Nürnberg 2. (141)

IRO STARPTAUTISKAIS MEKLĒŠANAS DIENESTS, AROLSENĀ, MEKLĒ:
Amaliju Štālu, dz. 1875. Rīgā, p. z. no Potsdamas; Adolfu Štālu, 27. g. v., bijis vācu armijā; Herbertu Štālu, 22 g. v., dz. Rīgā; Rūdolfu Staileru, dz. 1923., Rīgā; Velgu Stimbanu, dz. 1920., p. z. no Drezdenes; Adelīnu Stokmani, dz. 1911., Zūras pag., p. z. no Piltenes; Zani Arnoldu Stopiņu; Elvīru Straumi, 40 g. v.; Ivaru Straumi, 11. g. v.; Andrēju Strausu, dz. 8. 2. 1926., Tukumā; Gvido Veisu dz. 18. 12. 1917., p. z. no Bergenes Belsenes; Ed. Vilisteru; Mariju Vilisteru, p.z. no Vēlsikendorfas; Genovevu Vilkausi, dz. 18. 11. 1943, p. z. no Demutas; Jāzepu Vilkausi, dz. 1913. Stirnienē; Ilmāru Vilku, dz. 22. 4. 1940.; Māru Vilku, dz. 21. 4. 1943; Mildu Vilku, dz. 7. 10. 1910. Vijciema pag., par visiem p. z. no Ventspils.

LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Letter UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs. Printer: „Schwäb. Zeitung" Günzburg/D., Bgm.-Ursin-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Central office: Günzburg/Do. Dr.-Konrad-Zimmermann-Str. 2

„ASV jūs visi atr

IZVIETOŠANAS KOMIS

MOJUMS ESLING

ēs no savas ģimenes n

izšķīst kandidātu izraud

A. L. Kardino

Eslingenas latviešu nometni ceturtdien apm
as komisijas Štutgartes apgabala darbinieki
A. L. Kardino. Komisija paredz jau nākošā n
DP komisijas darbinieki tikai nesen ieradu
Eslingenā pirmo reizi iepazinās ar nometn
Eslingenas kolonijas padomes priekšsēža K. Kal
ina, administrātora vietnieka A. Brīvkalna,
M. Krievas un darba daļas vadītāja K. Majo
ar nometnes darbnīcām, pārskološanās iestā
un DP dzīvi blokmājās un Kalna novie

parasti līdzīgos apmeklējumos, nieku ievērību saistīja nacio- izstrādājumi daiļamatniecības Sudrabkalu darbnīcā kolo- padība G. Ruskinai atminai pa- latviskus auskarus, bet M. nam un A. L. Kardino „pielai- Nemeja gredzenus. Viesi uz- pat Lidotāju skolas jumta tel- prof. J. Kuga pašreiz darina rijas Anšlava Egliša jaunajai Galma gleznotājs". A. L. Kar- pirms gadiem studējis Vī- runā franciski un vāciski, ar J. Kugu sāka dzīvu sarunu mēle un šķiroties teica: „Pro- kungs, uz redzēšanos ASV."

Ruskina šūšanas darbnīcā ne- atzinīgiem vārdiem par jiem tērpiem, reizē pieteicot vācu apmeklējumu „per- nolūkiem". Pēc mājkalpo- apskates, visi trīs viesi ka viena raize nu būšot ma- mājkalpotājas sev viņi lūgšot kursu izlaiduma dalībnie-

Pa darbnīcām varēja vē- pat DP izvietošanas komisi- pārsteigumu sagādā darba ritms. Armijas pa- darbnīcā 8 dienās paga- 15.000 bērnu paladziņus. 23 mašīnas bez apstājas dūc 9

ēsli spriež par pas- ēvīgas Vācijas mijas dibināšanu

ar ziņām par ģenerāļa ierašanos Berlīnē un pa- šāžu nodomu apbrunot sa- vāciešus, „Newsweek" spējas, ka arī rietum- apbrunotu sev labvēlīgi no- vāciešus savās joslās. Pa- pēc laikraksta domām, šāda esot tikpat kā neiespēja- apbrunojot vāciešus, lai tie aizstāvēt. Rietumeiropas varētu satricināt pašus savienības pamatus. valdības aprindās tomēr domājot, ka visļaunākā par šo iespēju vajadzētu padomāt. Angļu stratēģi izsakot domas, ka varētu vācijas bruņotos spē- dzībai pret austrumiem, neradot draudus pārējām valstīm. Viņu spriedums šāds: „Iesākumā va- vācu armiju, kurā būtu viru. Tos apmācītu pēc ve- „ēra" un „zalās" policijas" no šī kodola izveidotu un instruktorus eventuā- paplašināšanai. Pakāpe- spēkus vajadzētu apbrunot moderniem ieročiem, izne- Kad kodols būtu pil- bruņotos spēkus va- un pārvērst par ilg- armiju ar 250.000 gadījumā, vēl vairāk pareizākais būtu, ja tos kurus izraudzītu rietum- iesaistītu šai armijā uz

York Times" korespondents dien ziņoja, ka ASV ap- bīgus soļus austriešu ar- nošanai. Dalles, kas gadījumā klūtu ASV ministrs, pēc atgriešanās no Austrijā, izteicies, ka ieroļis lielas bailes no ko-

NYHT, DM, BBC

stundas dienā jumu veiktu, šana, ieskaito nošanu, nedrīk Šāds temps u bas precīza ie amerikāņiem.

Kolonijas laikā izmanto sarunās ar n izkārtotājiem viešu uzskatus dot par līdzšin vēšanas akcijā utt. A. L. Kard ģimenes es arī tu viens pāri piederīgiem bi stāklos kā jum jot par izredzē zinums bija: A darbu un maiz

—

UZL

KOMŪNISTU

Blakus p Dienvidāzijai, ka komūnisti spriest, kā n stratēģiski sv

Pirmās ziņas rejā pasauli ap mā. Otrdien, domju Savienī pussalas ziemel tos spēkus. Ie vienībām esot demonstrācijas valdi un demok nu". Bet Korejas vēl aizvien okup tai pašā laikā k sumu. Sākumā kālas dabas, un tiem viegli tikt dienas vakarā B vidkorejā izsludi voklis. Vēlāk g piesardzības rīk aplenkuma stāvo pussalas daļas, ir majoritāte.

Amerikāņu ka gaidām izturas cas korejiešu lie tomēr paskaidrot krasi mainīties, apdraudēs vai n zarmas, vai oku 5000 vīru stipras jau paguvušas ok pilsētas. Korejas spēks ievadījis dības iecekļu do redzes nemierus

Cita informācij stāvoklis ir dau ģenerāļa Mekart Dienvidkorejas n Rē un lūdzis st lai varētu apbrun ju smagiem auton Līdz šim nemiern juši vairāk nekā kļuvis zināms, ka juši nonāvēt arī cekļus un pēc tar

Pēc Reutera inf sākušies korejiešu tam, kad ap 3000 vās okupēt Jozu p 100.000 iedzīvotāju nieku kolonnas, ka vīru stipra, no Ko virzās uz svarīgo